

АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ
ВИНЕР - ВИЕНА ИНШУРЕНС ГРУП СКОПЈЕ

ОПШТИ УСЛОВИ

ЗА ОСИГУРУВАЊЕ ИМОТ ОД СИТЕ ОПАСНОСТИ – ААР
(пречистен текст)

Усвоени и донесени со одлука на Управниот одбор на ВИНЕР Виена Иншуренс Груп АД Скопје Арх. бр.
7102/0202/1/19 од 16.05.2019 година

Условите содржат осигурително покритие кое се дава со пакет полиса за индустиски и цивилни клиенти, по ризици во согласност со Општите услови за осигурување имот од сите ризици.

Во полисата се наведени само покритијата што се осигурани и нема автоматизам во покритието. Во барањето за осигурување кое е составен дел на полисата се наведуваат ризиците и покритијата кои осигуреникот ги избрал и сам ги одредил лимитите на покритието.

Сите податоци во полисата треба да се проверат.

Сумата на осигурување е лимит на покритието на осигурувачот и горна граница при исплата на штети, а изнесува 30 милиона евра по настан и агрегат.

Во условите се сретнуваат изразите:

„**Осигурувач**“ - Друштво за осигурување А.Д „ВИНЕР“ Скопје

„**Договорувач на осигурување**“ - лице кое со осигурувачот склучува договор за осигурување;

„**Осигуреник**“ - лице на кого имотот му е осигурен и на кого му припаѓаат правата од осигурувањето;

„**Сума на осигурување**“ - износ на кој имотниот интерес е осигурен, ако од договорот за осигурување не произлегува друго;

„**Лист на покритие**“ - потврда која привремено ја заменува полисата;

„**Барање за осигурување**“ - документ, составен дел на полисата во кои се одредуваат подлимитите за одредени ризици

„**Полиса**“ - документ на договорот за осигурување;

„**Бизнис**“ - комерцијална дејност или занимање;

„**Франшиза**“ - износ на учество на осигуреникот во штетата во фиксен износ или процент, кој го сноси осигуреникот;

„**Штета**“ - ненадејна, случајна физичка загуба на осигуран предмет (стока, имот);

„**Имот**“ - стока или предмети како е што е наведено, осигурани на одредена вредност;

„**Стока**“ - стока на залихи, без акцизни стоки, возила, каравани, приколки, експонати;

„**Предмет**“ - сите предмети кои се користат во дејноста: алат, машини, опрема, мебел, вградени елементи, електрични уреди;

„**Локација**“ - место каде се наоѓа осигурениот предмет наведен во полисата;

„**Период на осигурување**“ - времетраење на осигурувањето утврден во полисата;

ДЕЛ 1. ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТ

Во Општите услови – Осигурување на имот од сите опасности - се вклучени ризици класифицирани како:

- Основни ризици (ФЛЕКСА- Осигурување)
- Именувани ризици
- Неименувани ризици (сите ризици)

Во Условите се дефинирани сите поделни ризици, а истите се применуваат на принципот што е пријавено во Барањето за осигурување и за што е одреден лимит на осигуена сума, истото е опфатено со осигурување.

Договор за осигурување на имот може да склучи секое лице кое има интерес да не настане осигурен случај.

Договорот за осигурување е склучен кога договорувачите ќе ја потпишат полисата за осигурување или листот на покритие (согласно член 957 З.О.О)

Осигурени се само оние ствари кои се наведени во полисата и се врши надомест во случај на остварен штетен настан до лимитот наведен во полисата како сума на осигурување во однос на физичката загуба или штета.

I ШТЕТЕН НАСТАН

Штетата на имот се јавува во делот на објектот и на предметите во објектите и тоа во вид на:

1. стока, преработена или непреработена или во тек на производство, или стока која е стеканата во текот на осигурувањето;
2. објекти, складишта, канцеларии лоцирани во Р. Македонија;
3. за објект под закуп, осигурани се адаптации и поправки;

Залиха на стока и предмети до лимитот по еден штетен настан.

II. ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ - ФЛЕКСА ОСИГУРУВАЊЕ

1. ОСНОВНИ РИЗИЦИ

- 1.1 **Пожар** - Пожар претставува оган кој се шири сам по себе и придонесува значителни оштетувања.
- 1.2 **Молскавица (директен удар на гром)** - Ударот на гром претставува директен удар на електрицитетот или топлината од громот врз осигурениот имот.
- 1.3 **Експлозија** - експлозија претставува ненадејна манифестација на сила, која е резултат на ширење на гасови или испарувања.

Пукањето на внатрешноста на предметот на осигурување (бојлер, цевки итн.) се покрива само ако сидовите на предметот на осигурување се напукнати од притисокот до тој степен што се создава еднаква сила на притисок како од неговата надворешна страна така и од внатрешната.

Експлозија која се јавува во внатрешната страна на осигурениот предмет преку одредена хемиска реакција исто така ќе се смета како експлозија дури и ако сидовите на осигурениот предмет не се распукани.

- 1.4 **Пад на воздушни летала** - Под паднат воздухоплов се подразбира срушување или удар на воздухопловни или вселенски објекти, нивните компоненти или нивниот товар.

Осигурителното покритие ќе се однесува на настаната штета на имот, предизвикана согласно наведените ризици, предизвикана преку директно влијание.

Под ова се подразбира и штетен настан како резултат на последица на гаснење, демолирање или расчистување, воедно и исчезнување на ствари при вакво делување.

2 Исклучоци од покритието:

1. Оштетување на имот настанат при оперативен пожар, топлина или чад, на кој е изложен во текот на неговата вообичаена употреба.
2. Оштетување на имот кој припаѓа под оперативен оган или пак е фрлен во таков оган.
3. Опасности од потпалување;
4. Оштетување на електрична опрема од енергија од струјно коло (зголемување на силата на колото, превисок напон, изолациска грешка, кратко струјно коло, контакт со земја, контакт грешка, грешка при мерење, регулаторни и безбедносни уреди, светлосен лак, преоптоварување).
Ваквото оштетување на имот нема да биде предмет на надомест, дури и ако истовремено се случи феномен на гром, топлина или експлозија.
5. Оштетување на електрична опрема од прекумерен напон или индукција како последица од удар на гром или атмосферско празнење (индиректен удар на гром).
6. Опасности кои се појавуваат како последица од механичка употреба или оштетувања на машините со внатрешно согорување преку експлозија која се случила во комората за согорување.
7. Опасности од проектили од огнено оружје.
8. Оштетувања кои подлежат на под-притисок (имплозија).
9. Опасности кои се должат на директни или индиректни последици од воени настани од било кој вид, со или без декларација на војна, вклучувајќи ги сите насилни дејства од страна на држави и сите насилни дејства од страна на политички или терористички организации;
10. Граѓански немири, граѓански војни, револуција, бунт, востанија, отпор;
Сите преземени воени или службени мерки во врска со горенаведените настани;
11. Земјотреси или некои други вонредни природни настани;
12. Нуклеарна енергија, радиоактивни изотопи или јонизирана радијација.

13. Исклучок од покритието се сите штети настанати како директна или индиректна последица на сајбер(интернет) напади односно сите ризици од сајбер(интернет) основ не се предмет на осигурување

3 Проширување на покритието:

Доколку двете страни се согласни и се плати дополнителна премија, покритието на полисата може да се прошири со следниве ризици:

Индиректен удар од гром

Индиректните удари на гром се високи напони или празнења кои се последица од удари на гром врз електричната опрема и електричните инсталации. Овие надополнувања на осигурителната полиса од точка 1.2 (удар на гром) се однесуваат на одредениот лимит за загуба од првостепен и е предмет на договореното сопствено учество. Не се покриваат опасности врз електронската мемориски, пресметковни или контролни системи или опремата, оштетувања настанати од внатрешно или надворешно користење на материјалот или преку неправилно одржување, оштетувања настанати од висок напон создаден од спроведувања кои се резултат на главни тековни снабдувања или други атмосферски празнења.

Експлозија предизвикана од експлозиви

Осигурувањето ќе важи за проширувања кои произлегуваат како резултат на експлозиви во смисла на ризикот ЕКСПЛОЗИЈА објаснет погоре во точка 1.3.

Излевање на растопен матерјал

Како продолжување на ризикот од ПОЖАР осигурувањето ќе важи за оштетувања на осигурениот имот кои произлегуваат од прелевање на жешка течна растопена маса од нивните резервоари или цевки без присуство на оган.

Оштетувањата на резервоарите или цевките ќе бидат предмет на надомест, освен оштетувањата кои се настанатаи на внатрешната страна на резервоарите и оштетувањата при точката на прелевање. Осигурителот нема да надомести штета за материјалот кој бил предмет на растопување.

Осигуреникот за овој ризик сноси договореното сопствено учество кое е до 5% од штетата.

Трошоците за греење, трошоци за загревање, оперативните трошоци и слични тековни трошоци нема да бидат предмет на надомест.

Кабелска железница и жичари; опасности од удар на гром врз каблите

Опасности од удар на гром врз кабли се предмет на осигурување само ако каблите при ударот се оштетени до тој степен што се неупотребливи за функција во смисла на правилата и прописите за комерцијално работење. Сите оштетувања на кабелот кои се создадени со тек на време како последица на трајни празнења на атмосферски електрицитет се оперативни опасности и со тоа не се предмет на ова осигурување.

Опасности од пожар на системите за сушење и загревање

Опасностите од пожар на системите за сушење и загревање и нивната содржина се покриени дури и ако пожарот настане внатре во системот.

Систем за фумигација

Комората за фумигација (комората за фумигација, комората за чад, направата за фумигација) и нејзините компоненти исто така се осигурени против пожар во врска со тековните операции со системот за фумигација (постапка за уништување штетници со гасови, отрови од прва група) според законската регулатива за фулмигациона постапка одобрена во РМ.

Комората за фумигација мора да е во согласност со правилата и прописите и мора да е поставена на таков начин што стварите кои подлежат на фумигација да неможат да бидат зафатени од огнот, дури и да паднат.

Радиоактивни изотопи

Покритието важи за опасности на осигурениот имот кои се однесуваат на осигурен случај од осигурената локација, а се настанати како последица од радиоактивна контаминација.

II ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ – ОСИГУРУВАЊЕ ОД ИМЕНУВАНИ РИЗИЦИ

2 ИМЕНУВАНИ РИЗИЦИ

2.1 Граѓански немири, злонамерни оштетувања, штрајк

Двете страни од договорот имаат право да се откажат од оваа група на ризици во секое време по пат на писмено известување.

Граѓански немири

Покритието ќе се однесува на опасности кои произлегуваат од чиновни на насилство директно поврзани со граѓански немири.

Граѓанските немири се однесуваат на ситуации во кои дел од населението, чија присутност е значајно голема, се движи на начин кој го вознемирува јавниот ред и мир и делува насилно кон луѓе или имот.

Злонамерни оштетувања

Секоја намерна штета или уништување на осигурен имот се смета за злонамерно оштетување.

Исклучоци:

Не се предмет на осигурување опасности кои се должат на грабежи, провала и вандализам во врска со провала – со исклучок на оштетувања на осигурени згради или кои се причинети лично од осигурениот или од неговите вработени или од надворешни соработници опфатени од дејноста или станари или подстанари од осигурената зграда.

Штрајк, стечај

Под „штрајк“ се подразбира планиран престанок со работа, спроведен од значително голем број на вработени со заедничка цел.

„Стечај“, односно како последица на отпор против планирано отпуштање на значаен број на вработени кои се со една заедничка цел.

Покритието се однесува на опасности предизвикани од активности на вработените, кои штрајкуваат или се отпуштени, во врска со штрајкот или отпорот кон стечајот.

Неосигурен имот:

Се она што не е наведено на полисата се смета како имот кој не е опфатен со осигурувањето.

2.2 Судар со моторно возило, чад, супер-сонична експлозија

Секое уништување или оштетување на осигурениот имот предизвикани директно од железнички или патни возила се смета за штетен настан предизвикан од судар со моторно возило.

Исклучок

Штета предизвикана од возила управувани од страна на осигуреникот, станари или подстанарите на осигурената зграда или нивните вработени, оштетувања на патишта и мостови.

Секое уништување или оштетување на осигурениот имот настанато директно од чад кој произлегува ненадејно и неправилно од печките, греачите, опремата за готвење, опрема за сушење или останати системи за греење кои се дел од осигуреното место се сметаат за штети настанати од чад.

Не е предмет на осигурување ствар, која е под постојано влијание на чад.

Оштетувања кои се должат на супер сонична експлозија ќе бидат предмет на покритието доколку некој воздухоплов се пробие низ звучната бариера со значителен ударен бран кој директно влијае на осигурениот имот.

2.3 Осигурување од опасности од прскање на вода или прашок од спринклер уреди

Оштетувања кои настануваат од несакано протекување на вода или течности врз база на вода или прашок од спринклер уреди или против пожарен апарат поставен во осигуреното претпријатие се сметаат како прскање на вода од спринклер уреди. Појдовната точка на водата, водоводот, алармот, мрежата на цевките на спринклер уредите и главниот дел на прскалката заедно со составните делови кои се користат исклучиво за активности на опремата на прскалката кои припаѓаат на системот на спринклер уредот/противпожарниот апарат.

Покритието се однесува на спринклер уредите, кои се одобрени од локалниот (официјалниот) надлежен орган и кадешто се врши редовна ревизија од страна на верификувани технички институти.

Не е предмет на осигурување оштетувањето:

На самата противпожарна опрема; кое произлегува од тестот на притисок и спроведувањето на потребните проверки, инспекции и одржување; како последица на измени и поправки на зградите или на противпожарниот систем; како последица на суво гниење, распаѓање или габи.

2.4 Вода од водоводни цевки

Вода од водоводни цевки ќе се смета директното протекување на вода која истекува од водоводни цевки, вентили или опрема која е поврзана со истите.

Исто така се осигурува од опасности кои се случуваат како неизбежна последица од настанатиот осигурен случај. Осигурителната полиса за згради дава покритие и од следните опасности:

- опасности од замрзнување на водоводни цевки, спојки и приклучна опрема;
- кршење и напукнување на водоводни цевки;
- осигурување од опасност на надворешниот дел од зградата, која е предмет на осигурување, од замрзнување и напукнување на цевките за снабдување и испуштање на вода, само доколку истите се користат за снабдување на осигурената зграда и се наоѓаат на осигуреното место, во секој случај само до влезната водоводна шахта **во должина до 10 метри** од страна на објектот;

Осигурителната полиса исто така ги покрива следните трошоци:

- трошоци кои произлегуваат од опасности од замрзнување;
- трошоци при откривање на штетата односно трошоци кои настануваат при лоцирање на местото на осигурениот случај, вклучувајќи ја и штетата која настанала притоа;
- трошоци при отстранување на пречки кај доводните и одводните цевки внатре и надвор од зградата на осигурениот простор, само до влезната водоводна шахта, од страна на објектот.

Исклучоци

Не се предмет на осигурување, дури и при неизбежни последици од опасности:

- опасности кои се случиле пред времето на започнување на осигурувањето, дури и да се забележани по започнувањето на осигурувањето;
- оштетувања на спојки или останата опрема;
- опасности настанати од зголемување на нивото на влага;
- оштетување на системите кои се однесуваат единствено на испуштање на атмосферски притисок;
- оштетувања настанати од спринклер уредите;
- оштетувања настанати при истекување на вода од базени;
- оштетување на стока која се складира во подземни нивоа, и не се складира на висина од најмалку 15 см над подот;
- опасност од вода, опасност од изнајмување или останати индиректни опасности;
- опасност која настанува при зголемување на нивото на водата, вода од атмосферски врнежи или позадински притисок како последица на истите;
- опасности од суво гниење, распаѓање или мувла;
- опасности од пожар, удар на гром, експлозија или пад на воздухоплов.

2.5 Буря и град

Под **буря** се подразбира движење на ветер со брзина од над 60 километри на час. Информациите од метеоролошкиот центар и геодинамичната канцеларија ќе бидат клучни при одредувањето на брзината во одредени осигурени случаи.

Под **град** се подразбираат врнежи кои се поврзани со временските неприлики и се појавуваат во вид на зрнца мраз.

Осигурувањето ќе се однесува на опасности предизвикани од буря или град.

Осигурувањето исто така ќе се однесува на опасности предизвикани од предмети носени од бурата кон осигурениот имот.

Покритието не се однесува на:

- Згради кои се во процес на изградба и стварите кои се наоѓаат во нив, додека не се заврши со изградбата на покривот, или додека целосно не се изгради или додека сите врати и прозори не се вградат и затворат.
- Имот кој се чува надвор или имот кој е надворешно поврзан со зградата, како реклами, антени, тенди, струјни кола, бандери, громобрански инсталации.
- Згради, колиби, шупи, шатори, куќи кои не се затворени од сите страни, како и стварите во нив;
- Сончеви покриви, сончеви панели, трибини, затворени простории, стаклени градини, подлоги од сите видови вклучуваќи и осветлување;
- Опасности кои настануваат при лоши услови или недоволно одржување на згради, или делови кои биле олабавени и/или не биле вградени за време на процесот на реконструкција.

2.6 Снежн притисок, одрон на камења, лизгање на земјиште

Снежн притисоци се опасности на осигурениот имот кои настануваат од насобирање на природни стационарни маси на снег или мраз.

Одрон на камења е опасност која настанува по природен пат со олабавување и одрон на маса од камења на местото на осигурениот случај.

Природно настанување на надолно движење на маса на земја или камења низ патека на лизгање која се наоѓа под површината ќе се смета за опасност при **лизгање на земјиште**.

2.7 Поплави и висок водостој

Поплава претставува насобирање на масивна количина на вода како последица на силни врнежи, кои го надминуваат капацитетот на системот на канализацијата или не се проточни.

Висок водостој претставува повишено ниво на водата на реката или на езерото кое значително го надминува вообичаеното ниво, кое настанало при прекумерни врнежи, топење на снег или бура.

Исклучок

Имот на локација, која подлежела на сличен штетен настан во текот на последните 10 години (од датумот на настанатиот штетен настан), доколку не е направен дополнителен Договор за наведената локација која подлежи на ризик.

Имот на локации кои се на прва линија покрај езера или реки,

Имот кој со платформа е над вода.

2.8 ЗЕМЈОТРЕС

(1) Со ова осигурително покритие се дава осигурување од разорно дејство на земјотрес, кој со своето разорно дејство ги оштети или уништи осигурените предмети.

(2) Осигурувањето од земјотрес покрива уништување или оштетување на осигурени предмети што настанало непосредно поради земјотрес или е во причинско-последична врска со земјотресот

- исклучок се стаклени и порцелански вазни, и чаши

- Исклучок се исто така необезбедени и недобро прицвстени нестабилни предмети како лустери, телевизори и слично.

(3) Разорното дејство на земјотресот во смисла на овие Услови се смета земјотрес со интензитет од 5 (пет) и повеќе степени според Европската Макросеизмичка Скала (EMC) за мерење на степенот на интензитетот на земјотресот

(4) Со осигурување по овие Услови се дава осигурително покритие од пожар и експлозија настаната како последица на земјотрес.

(5) Земјотреси од исти епицентар, кои претходат на главниот удар и во фаза на смирување на тлото после главниот удар, претставува еден штетен настан. Под еден штетен настан се подразбираат сите движења поместувања на тлото кои се манифестираат во рамките на 168 часовен интервал од моментот на првото регистрирање на земјотресот.

(6) Земјотресот мора да биде сеизмографски регистриран при што:

Степенот на интензитетот на местото на осигурените предмети се цени спрема последиците на рушење (разорување) дефинирани во ЕМС согласно ефектите кои се однесуваат на оштетувањата на градежните објекти и стварите а кои се опишани во табелата на ЕМС-98

(7) Со осигурување по овие Услови се опфатени и штетите од уништување и/или конструктивни оштетувања на осигурените предмети. Под конструктивни оштетувања на осигурените предмети се сметаат деформации, пукнатини, кршење на поедини делови, објекти, уреди, инсталации и сл. без кои објектот, уредите, инсталацијата и сл. не можат да се стават во предвидената функција и/или безболно користат.

(8) Со осигурување по овие Услови опфатени се и посредните штети на осигурените предмети, заради излив на течности и гас од инсталацијата оштетена од земјотрес.

(9) Со осигурување по овие Услови не се опфатени индиректните штети како последица на земјотресот и тоа:

1. загуби во производството,
2. загуби поради престанување со работа,
3. договорената загуба или одговорност,
4. трошоците направени за спасување и расчистување,
5. намалена естетска вредност на осигурениот предмет и

6. трошоци за додатни работи за отстранување на проектантски или изведувачки пропусти при изведба на објектите или потреба за подобрување на статиката односно сигурноста на објектот според тековните законски прописи.

7. трошоци за исклучување и повторно вклучување во електро-дистрибутивна, топлинска, гасна и др. мрежа.

Осигуран случај

Земјотрес претставува природна појава на движење на земјиштето предизвикано од геофизички дејствија во внатрешноста на Земјата.

Се смета дека настапил земјотрес ако со своето разорното дејство на земјотресот со интензитет од 5 (пет) и повеќе степени според Европската Макросеизмичка Скала (ЕМС) за мерење на степенот на интензитетот на земјотресот оштетил објект или ствари од домаќинство кои се во сопственост на осигуреникот.

Не се смета за осигурен случај сите земјотреси кои се со интензитет помали и послаби од 5 (пет) степени според Европската Макросеизмичка Скала (ЕМС)

Обврски на осигуреникот

1. Осигуреникот мора соодветно да се грижи за одржување на осигурените градежни објекти
2. Осигуреникот е должен без задоцнување и одлагање да ја пријави настанатата штета кај Осигурувачот, и на барање на Осигурувачот да достави податоци од Сеизмолошка опсерваторија при Природно-математички Факултет, а доколку од земјотресот е нарушена статиката на објектот и има и оштетувања на конструктивните елементи, потребно е да достави и Извештај од ИЗИИС за докажување на истото.

Утврдување на надоместок од осигурување

1. Осигурувањето се склучува со задолжителна франшиза од 25%, доколку поинаку не е договорено со полисата.
2. На осигурениот градежен објект и стварите со овие Услови се предвидува пресметка на амортизација согласно Законската Регулатива за амортизациони стапки во РМ, односно истата не може да се откупи.

Исклучувања

Не се надоместува и се исклучени следниве работи;

1. Фрески и ѕидни украси, мозаици и други украсни елементи на ѕидови и фасади, скулптури, витраж и др. видови стакла со уметничка вредност, вградени резервоари, подвижни ствари, превозни средства кои подлежат на друг вид осигурување.
2. Украси со уметничка вредност или луксузни колекции, предмети и уметнички дела доколку посебно не се осигурани.
3. Монтажни работи, монтажна опрема, градежни работи, привремени структури, градежна опрема, транзитна стока, лиценцирани моторни возила, глазура од секаков вид.
4. Доградби, надградби на тераси и други помошни простории како и доградба или надградба на спрат или дел од куќа за кои не постои проект за статика или не се влезени во имотен лист
5. Подвижни ствари кои се во осигурените објекти, како возила, чамци и слично

Со осигурување по овие Услови не се покриени штети на осигурените предмети кај кои нема остварено оштетување во смисла на став (6) и (7) од овој член и тоа:

1. Промена на естетскиот изглед на осигурените предмети,
2. Центрирање, испитување и пуштање во работа на машините и уредите кај кои не е остварено оштетување на виталните делови,
3. Испитување и пуштање во работа на инсталациите од сите видови,
4. Кршење на стакла од сите видови,
5. Пукнатини на керамички и други обложени плочи, гипсени и други фасади, декорации мозаици и др.
6. Молеро-фарбарски и собосликашки работи на градежниот објект.
7. Кражба или вандализам на оштетениот објект и стварите во него непосредно по настанот односно до санирање на самиот објект.
8. Објекти кои не се изградени согласно стандардите на градба во кои треба да се запазени минимални асеизмички стандарди за безбедност.

2.9 Кршење на стакло

Опасност од кршење на стакло се однесува на опасност од кршење на осигурено стакло.

Исклучоци

Оштетување предизвикано од граѓански немир, злонамерност, штрајк или протест поради стечај.
Вклучени се внатрешни и надворешни стакла.

2.10 Провала вклучувајќи вандализам и кражба

Под **провала** се подразбира штетен настан при кој сторителот без одобрување влегол во осигурениот објект со туркање или кршење на врати, прозорци или други делови од зградата; при надминување на пречки со правење отвори кои не се наменети да се користат како влезови; при

прикрадување и одземање на имот од заклучени згради или пак од заклучени простории од згради; при отварање на брави користејќи алати или неприкладни клучеви (под неприкладни клучеви се мисли на клучеви кои се направени нелегално); при користење на прикладни клучеви со кои се здобил при провала во згради или простории кои не се осигурени или при грабеж. Грабеж претставува одземање или насилно стекнување со предмети спроведено преку конкретно насилство врз луѓе; при провала во заклучени простории како што е опишано во претходниот параграф при присуство на луѓе.

Кражбата на предметите од заклучениот осигурен сеф ќе биде покриена со осигурувањето, доколку штетникот насилно провали во осигурените простории и го отвори сефот со кршење, со користење на алати или со лажен клуч; го отвори сефот со правилниот клуч со кој се здобил при кршење на сличен осигурен сеф.

Отвори осигурена ствар со кршење или ја отвара со употреба на алати или со лажен клуч во присуство на луѓе.

Вандализам (злонамерна опасност од оштетување на имот)

Оштетувањата ќе бидат покриени доколку се дел од осигурените простории и се случиле како последица на вандализам (злонамерна опасност од оштетување на имот) како последица на провалник кој влегол во осигурените простории и осигурениот случај одговара на опис на провала.

Исклучоци

Не се опфатени со осигурувањето дури и ако настануваат како неизбежна последица од осигурен случај:

Кражба или мистериозно исчезнување на осигурена ствар без да се случи провала како што е наведено погоре;

Опасности кои настанале со покревање на добра или парични средства од автомати со користење на лажни жетони, жетони со погрешна вредност, манипулативни картички, итн.

Опасности настанати од намерни дејства на Осигуреникот или од лица кои живеат во заедница со Осигуреникот;

Опасности предизвикани од намерни дејства на лица кои се вработени од страна на Осигуреникот и имаат пристап до осигурениот простор, само во случај доколку провалата не се случила за време додека осигурениот простор е заклучен и ниту оригиналниот клуч, а ниту дупликат кој е направен од оригиналот не е искористен во текот на кражбата;

Опасност која е последица од пожар, експлозија или поплава од пукната цевка.

Опасности кои настануваат како последица на експлозивен материјал во случај на кражба ќе бидат опфатени со осигурувањето;

Банкомат, автоматски менувач на валути како и нивните компоненти.

2.10.1 **Доколу посебно се договори и се плати дополнителна премија** осигурувањето ќе се однесува на **отварање на сефот со оригиналниот клуч**, доколку прекршителот се стекнал со истиот преку кражба од простории кои не се опфатени со осигурувањето или не се дел од грабежот.

Осигурување од опасност од грабеж на осигурената локација

Опасности кои настануваат како последица на грабеж (со исклучок на грабеж за време на транспорт) се осигурени до одреден осигурителен лимит доколку се исполнат следните услови:

- Грабежот да се одвива внатре во просториите на осигурениот објект (местото на прекршокот), во осигурен случај каде употребата на насилство е насочена кон Осигуреникот, неговите вработени или други лица присутни на местото на прекршокот,
- Осигурената ствар која прекршителот ја одзема или која насилно му е одземена од друго лице или лица мора да се наоѓа на местото на прекршокот во моментот на кривичното дело.
- Доколку не постои друго осигурување, материјална штета (вклучуваќи неопходни трошоци за расчистување итн.) кои се случуваат на местото на прекршокот или пак ги почувствувале ограбените лица исто така се осигурени до лимитот на осигурувањето.
- Осигурувањето важи за опасности од прв степен (прв ризик).

2.10.2 Грабеж за време на транспорт

Опасностите од грабеж при транспорт се осигурани до одреден лимит на кој се согласни двете страни, и е предмет на следните услови:

- Грабежот да се одвива на маршрутата во рамките на Р. Македонија; доколку местото на поаѓање или достава на осигурениот транспортот, а се во склоп на Р.Македонија;
- Опасноста од употреба на насилство да биде насочена против Осигуреникот неговите курири или неговата придружба за време на транспортот.

Опасноста од грабежот исто така подлежи на осигурување доколку:

- Курирот или придружбата кои се под договор ја извршуваат својата должност и асистираат при случај на повредени лица, освен ако не се работи за смрт или доколку и самите не претрпат значајни повреди или доколку постојат други интереси кои би биле загрозувани во дадениот случај;
- доколку курирот или придружбата се оневозможени како резултат на физичка сообраќајна незгода;
- избило пожар во возилото, а осигурените ствари се оштетени или уништени во пожарот, ударот од горм или експлозија.
- Осигурителната полиса започнува со регуларно прифаќање на осигурените добра и завршува со регуларно предавање на осигурените добра.
- Само лица постари од 18 години можат врз основа на потпишан договор да бидат курири или придружба.
- Физички и умствено хендикепирани лица не одговараат за оваа позиција.
- Опасности кои се појавуваат како резултат на неадекватност на куририте како и опасности кои се резултат на намерни грешки или несмасносно однесување од страна на куририте или придружбата не се покриени со осигурителната полиса.
- Материјални оштетувања на страната на оштетените лица кои се жртви на грабеж се осигурени до осигурителниот лимит.
- Осигурувањето важи за опасности од директен настан.

2.11 Осигурување од ризици

Осигурувањето важи за оштетувања на имот, кои настануваат во согласност со Основните, дополнителните ризици во случај да не се исклучени од осигурувањето како резултат на директен удар од осигурен ризик врз осигурениот имот на локацијата осигурена од опасности (осигурен случај), и исто така и опасности на кои подлежат одредени компонентни делови од зградата и се резултат на неуспешен или успешен грабеж; или настануваат како неизбежна последица на осигурен случај; при исчезнување за време на осигурен случај (со исклучок на злонамерна штета или на условите во кои се извршени провалата и грабежот).

2.12 Исклучоци:

Не е предмет на осигурување опасноста од оштетување на имот во согласност со точките наведени погоре (во делот на грабеж – сите точки) кога опасноста е исклучена во однос на наведените ризици;

- како директна или индиректна последица од воени активности од било кој вид, со или без декларација на војна, вклучувајќи ги сите насилни дејства од страна на држави и сите насилни дејства од страна на политички и терористички организации; граѓански војни, револуција, бунт, востание, отпор; нуклеарна енергија, радиоактивни изотопи или јонизирана радијација;
- други природни катастрофи (како дивеење на невреме, попуштање на брани) кои не се наведени како именувани ризици.
- **Исклучок од покритието се сите штети настанати како директна или индиректна последица на сајбер (интернет) напади односно сите ризици од сајбер (интернет) основ не се предмет на осигурување**

III ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ – ОСИГУРУВАЊЕ ОД НЕИМЕНУВАНИ РИЗИЦИ

3 НЕИМЕНУВАНИ РИЗИЦИ (сите ризици)

Оштетувања на осигурениот имот кои се појавуваат како резултат на директен, ненадеен и непредвиден осигурен случај се сметаат како неименувани ризици.

Под никои околности нема да бидат осигурени ризици кои се осигурени во смисла на условите од

- основните ризици и именуваните ризици,
- ризици и опасности кои се во групата на исклучени ризици

4. Осигурен случај

Осигурувањето ќе важи за опасности настанати на осигурениот имотот:

кои настануваат преку директно влијание од осигурен ризик за осигурен имот на осигурена локација (осигурен случај); кои настануваат при мистериозно исчезнување на осигурена ствар за време на осигурен случај;

Исклучоци:

- проневера, корупција, измама, изнуда или едноставна кражба (па дури и кражба од продавница);
- опасности кои се пронајдени при внатрешна контрола, разлики во инвентарот или останати недеklarирани опасности;
- предизвикани од снежна лавина, воздушен притисок при снежна лавина, поплави, лизгање на земјиште;
- осигурени добра кои се наоѓаат на отворено или во отворени градби предизвикани од врмето или други еколошки влијанија или еколошки неурамнотежености; или при грабеж;
- при конфискување, одземање или оштетување на имот по наредба на владата;
- третман од било кој вид на осигурени предмети во процесот како што се одржување, поправка, приспособување, подобрување, конструкција и монтажни активности;
- згради, делови од згради вклучувајќи доградби во дворови, на патишта или на патеки, преку потонување, кршење, намалување или проширување;
- преку загадување (труење, саѓосување, напластување, замаглување итн.);
- преку инфекција, гниење, животни, растенија, печурки или микроорганизми од секој вид;
- климатски промени на температурите, суши или влага;
- при загуба на тежина, загуба на материјал, губење на бојата, промена на вкус, боја, структура или изглед;
- со тековни влијанија или последици од хемиски, термички, механички, електричен или електромагнетен вид, преку стареење, употреба или при корозија, оксидација, зарѓување, ерозија, депонирање од секој вид.
- Исклучок од покритието се сите штети настанати како директна или индиректна последица на сајбер(интернет) напади односно сите ризици од сајбер(интернет) основ не се предмет на осигурување
- како директна или индиректна последица од воени активности од било кој вид, со или без декларација на војна, вклучувајќи ги сите насилни дејства од страна на држави и сите насилни дејства од страна на политички и терористички организации; граѓански војни, револуција, бунт, востание, отпор; нуклеарна енергија, радиоактивни изотопи или јонизирана радијација;
- други природни катастрофи (како дивеење на невреме, попуштање на брани) кои не се наведени како именувани ризици

Во смисла на точки погоре наведени, овој вид на ризик се осигурува доколку настанува како неизбежна последица на осигурен случај осигурен согласно „Барањето за осигурување“.

5. Технички исклучоци

Не се покриени опасности:

- при откажување со снабдувањето со вода, гас, електрична енергија или други форми на енергија или гориво;
- при откажување или недоволно функционирање на клима уреди или системи за греење или ладење како и системи за мерење, регулирање, безбедносни системи и контролни системи;
- при оперативен пад на ИТ системите;
- при оперативни грешки, неспособност или немарност;
- при грешки во изградбата, пресметката, материјали и производство;
- при недостаток на вода во бојлерите и опремата;
- при имплозија или други ефекти предизвикани од притисок;
- квар на техничката опрема вклучувајќи ИТ-системи предизвикани од надворешни механички настани;
- механички ефекти од надворешната страна на техничката опрема.
- Не се осигурени од опасност дури и доколку се последица на осигурен случај кој настанал на директен или индиректен начин
- воени дејства од било кој вид, со или без декларација на војна, вклучувајќи ги сите насилни
- дејства од страна на земјите и сите насилни дејства од страна на политички или
- терористички организации;
- немири, граѓанско движење, граѓанска војна, револуција, бунт, востание, отпор;
- сите воени или службени мерки преземени во врска со погоре наведените настани;
- нуклеарна енергија, радиоактивни изотопи или јонизирана радијација;
- генетски манипулации, генетски мутации или други генетски промени.

6. Не се предмет на осигурување:

- водопловни и воздухопловни возила, самоуправувачки машини;
- постојни житни култури и животни;
- земјиште, вода, темели, патишта, тунели, мостови, железници, брани, докови, внатрешни пристаништа, кејови, цевководи, фонтани, базени, канали, депонии, издупчено земјиште со аналитички цели, кабли, ископини, товарни единици, пловни системи (водни системи) и ствари во нив;
- пловни системи (крајбрежни системи) и објекти лоцирани на нив;
- парични средства и монетарни единици, штедни книшки, сигурности, предмети од историска вредност или уметнички дела;
- податоци од секој вид заедно со програми и документи, простории за репродукција, документи, модели, прототипови итн.
- автомати со жетони, автомати за размена на парични средства и банкомати вклучувајќи ги и нивните содржини.
- **Исклучок од покритието се сите штети настанати како директна или индиректна последица на сајбер(интернет) напади односно сите ризици од сајбер(интернет) основ не се предмет на осигурување**

7. ОСИГУРЕН ИМОТ

Осигурувањето се однесува само на имотот наведен во полисата на Осигуреникот и е во сопствениост на истиот или му било продадено под владение и предадено или пренесено од трето

лице и за кој Осигуреникот би можел да се смета за одговорен.

Исто така е осигурен и имот во припадност на трети лица, доколку не е осигурен на друг начин или не е доволно осигурен, и/или осигурениот интерес се наоѓа во рамките на осигуреното, но најмногу трошокот за промена или производство.

Следната алокација ќе се однесува на осигурениот имот опишан во полисата, доколку не постои конфликт со согласностите во договорот:

1. Зградите се осигурени во склоп на сите компоненти под и над земја.

Сите градби важат како згради, доколку обезбедуваат заштита на луѓе и имот против надворешни влијанија во рамките на просторните ограничувања, дозволуваат влез на луѓе, се цврсто поврзани со земјиштето и имаат континуитет; оваа класификација вклучува отворени покриви и слично.

Покрај горе наведените и згради сводови, покриви, мостови помеѓу згради, рампи, отвори за лифтови или слични градби кои се дел од конструкцијата на една зграда, силоси, бункери, резервоари за вода и сите други резервоари, кои се со градежни компоненти на зградите и се слични со нив во однос на зидањето, бетонот или останати начини на градење или не се во градежна врска со зградите, но се изградени од бетон или од тули.

Оџаци, дури и оние еднадвор, изградени од бетон или тули:

Канали и отвори за цевки, кабли и други инсталации, како и подземни премини, доколку овие градби се лоцирани надвор од зградите и се направени од бетон или тули;

Огради од било кој вид

Градежната вредност на зградата ги вклучува сите компоненти, кои се вметнати за време на изградбата и/или за време на континуираното постоење на зградата.

Ова се однесува особено на системите за заштита од гром;

цврсто интегрирани сидови кои служат за да го одделат просторот, демонтирачки единици, но не и уреди кои го делат просторот како и мебел; цврсто поставени подни и сидни подлоги; цврсто монтирано осветлување и останати сидни инсталации; скали, скалила, јарболи; порти кои се со електро-механички погон и/или електрично се загреваат (како и решетките на оградата) заедно со нивните оперативни и/или грејни елементи;

настрешници, ролетни и капацы како и нивните оперативни елементи;

цврсто монтирани непосредни плафони, плафонски лајсни, плафонски лустери;

празнини, подни канали, премини и отвори за инсталации и структури од сличен тип, доколку истите се наоѓаат внатре во зградата или се непосредно поврзани со конструкцијата на зградата и се направени од бетон или тули; деловни влезови, се додека истите се во сопственост на Осигуреникот.

8. Машини и опрема

Овој дел ја опфаќа целокупната опрема која се наоѓа на осигурената локација под и над земја, во зградите како и на отворено, кои се со комерцијални намени. Ова ги вклучува:

- машини, опрема, системи и инсталации кои служат за производство, трансформација, оперативен систем, магацин и потрошувачка на енергија од било кој вид.

Ова исто така вклучува и:

- инсталации кои служат за загревање, вентилации, клима уреди, сушење и огнени погони; технички релни; гасни и електрични инсталации вклучувајќи и нивни мерки; инсталации на громобрани;
- машини, опрема, системи и инсталации потребни за производство, процедурирање, префрлање, создавање и зачувување на документи, информации и податоци од било кој вид; системи, опрема, уреди и инсталации за мерење, тестирање, прикажување, регулирање и контролирање на производот, оперативни состојби и работни процеси од било кој вид; машини, опрема, системи и инсталации кои служат за транспорт на луѓе, материјали, добра и било кој вид на материјали, вклучувајќи и системи за вшмукување и инсталации за спроведување на вода, како и сите системи за снабдување и испуштање на вода заедно со нивните уреди за мерење, спојки, филтер системи и додатоци;

- опрема, системи, контејнери и садови за чување на материјали, добра и било кој вид на текстил; дури и за повеќекратни пакувања, палети и конзерви како и опрема за складирање во складишта со високи полици;
- силоси, бункери, резервоари за вода и други контејнери, оџаци, поклопци за оџаци, канали и отвори се додека истите се за производствени намени и неможат да се класифицираат како згради;
- демонтирачки прегради;
- санитарно уредување, како тоалети, бањи и инсталации за миење;
- медиуми кои ги користи претпријатието при производствениот систем вклучувајќи и каталитички конвертори;
- кули за ладење, дури и ако се изградени од бетон или тули;
- машини за преработка и уреди од било кој вид;
- алати и сите видови на простор кој е наменет за обработка или се користи со машини, доколку истите не се сметаат како опрема за репродукција;
- сите видови на канцелариска опрема, дури и весници и книги, било кој вид на оперативна опрема и работна облека;
- опрема од комуналните области, сместување и гостински соби како и кујни, кантини, библиотеки и слично;
- противпожарна опрема, опрема за спречување на настанување на пожар, индустриска безбедност, санитариска и спортска опрема;
- лога на компанијата и рекламни системи, рекламни и декоративни средства;
- машинерија која не е во погон и/или се складира како резерва; резервни делови и предмети од сите претходно наведени видови кои се уште не се инсталирани и се наменети за нова опрема и исто така резервни делови за возила.

Основа (фундамент) на машинерија

Доколку основата на машината не е исклучено од ова осигурување, покритието ќе се однесува и на машинеријата и на основата (фундаментот) во осигурен случај, дури и доколку истата не е оштетена или уништена, но од технички причини не може да се употребува при поправката или замената на машината.

Градини и парцели, инфраструктура на погонот

Градини и парцели и инфраструктурата на погонот се осигурени во рамките на осигурителната сума за машинерија и опрема.

9. Стока и Залихи

Со ова се вклучени сите сирови добра и залихи, полу-трајни и трајни производи, и оние кои се користат, готово купени производи, производи од било кој вид, отпад кој се рециклира, брошури и проспекти, потрошувачки и додатни материјали од било кој вид, растворувачи, лубриканти, огревен материјал и горива, технички гасови, градежен материјал, храна и полу-луксузни производи, еднократни пакувања од било кој вид како и благородни метали и накит кој се користи за производство, и се наоѓа на осигурениот погон, во зградите како и на отворено.

10. Разно

Сите видови на податочни медиуми, вклучувајќи ги и информациите кои се базираат на нив. книговодствени книги, евиденција, планови, магнетно складирање, микрофилмови итн.

11. Производствени погони

Ова ги вклучува сите добра кои се со комерцијална намена, и кои одговараат на следната

дефиниција:

- Погоните за производство се однесуваат на формата, шемата, дизајнот, принт или друг вид на информација за одреден продукт, и формата (шема, дизајн, принт, друга информација) се однесува на продуктот,
- Во однос на начинот на промени или создавање на продуктот, погонот не може да се користи или пак треба да се пренамени.

на пример: шеми, веб картичките и жакард картички, шаблони од било кој вид, модли, модли на вбризгување, модли на притискање, шеми, маркици, стереотипи плочи, принтачки плочи и принт ролни, итн.

12. Парични и монетарни средства

Ова вклучува: парични и монетарни средства од било кој вид,

Доколку двете страни не се договорат поинаку паричните и монетарните средства, накит, злато и платина, скапоцени камења, благородни метали и бисери како и колекции на парички и маркици се осигурени само доколку се наоѓаат во сеф. За време на неопходните подготовки за исплата, осигурителното покритие важи и надвор од сефовите.

13. Лична сопственост на вработените

Овде не се вклучени парични и монетарни средства, накит, возила и мебел во резиденциите (становите)

14. ОСИГУРЕНИ ТРОШОЦИ

Трошоци за мерки се осигурени дури и истите да не се успешни, Осигуреникот при настанување на осигурен случај може да ги смета како неопходни во однос на превенција или намалување на штетите при настанатиот осигурен случај.

Надоместот на овие трошоци заедно со осигурениот имот ќе се ограничи на осигурената сума; овој лимит нема да се примени, доколку мерките се преземени по иницијатива на Осигурителот.

Доколку е наведено по полисата предмет на осигурување ќе бидат:

Противпожарни трошоци односно трошоци кои настануваат при гасење на пожарот вклучувајќи посебни служби за гасење како и отстранување, со исклучок на трошоци кои се опишани под точка што следи:

Трошоци за преселба и безбедност односно трошоци кои настануваат при замена на осигурен имот при што е потребно да се преместат, изменат или заштитат останатите предмети. Тука исто така се вклучени и трошоци за итна глазура, а особено трошоци за демонирање и преинсталација на машини или опрема како и пробивање, демолирање или повторна изградба на делови од згради.

Демолирање и ослободување од отпад односно трошоци кои произлегуваат од активностите на осигурениот погон доколку истите се поврзани со осигурениот имот, и при неопходното демолирање на останатите делови кои се опфатени со осигурениот случај, како и за отстранување на отпад, вклучувајќи и сортирање на остатоците и отпадот.

Трошоците за отстранување на отпадот како што е опишано во делот на **противпожарни трошоци** не се вклучени.

Трошоци за отстранување на отпадот се трошоците кои настануваат при истрага, отстранување, третман и ослободување од осигурениот имот од осигурениот случај.

Во случај овие трошоци да настанале како резултат на опасности кои се осигурени со оваа полиса на осигурениот имот кој се наоѓа на осигурената локација и/или земјиште кое се наоѓа осигурената локација.

Осигурувањето го покрива само најекономичниот метод на ослободување од отпад од сите легално дозволени опции.

Трошоците кои настануваат при загадувањето на вода или воздух не се осигурени.

Во случај кога постои отстранување на отпад како од осигурен така и од носигурен имот трошоците кои настануваат при ослободување од отпадот ќе се исплати надомест само за делот од имотот кој е

осигурен.

Во случај на контаминирано земјиште важи следново:

Трошоците за неопходното полнење на ископините со земја исто така е осигурено. Во секој случај овие трошоци и трошоците за ослободување од контаминирана земја ќе бидат намалени во однос на договореното сопствено учество.

Трошоците за водење на истрага настануваат поради потребата од истрага од страна на експерт било да се работи за опасен отпад/опасни материјали, материјал кој подлежи на обврската од законско предавање согласно со законските одредби кои се однесуваат на користење на животински трупови загадено земјиште доколку се присутни и истите подлежат на понатамошно процедурирање и/или отстранување.

Контаминираното земјиште е земјиште која подлежи на систематски испитувања, безбедност и/или преземени мерки како резултат на нејзината поврзаност со други материјали (со исклучок на радиоактивни материји).

Трошоците за преземените мерки се трошоци за мерки кои служат за опасниот отпад/проблематичните материјали да се искористат, елиминираат или да се распределат за отстранување., ствари кои се предмет на статуторно предавање на нарачка во согласност со законските регулативи кои се однесуваат на користењето на животински трупови и/или контаминирана почва.

Трошоците кои се со интермедијарно складирање, до максимум од шест месеци се осигурени до осигурителниот лимит, со оглед на тоа дека Осигурителот е веднаш известен за интермедијалното складирање.

Трошоците за ослободување од отпад се трошоци за ослободување вклучувајќи го и јавниот данок кој треба да се плати за ослободување од отпадот.

Радиоактивни изотопи, трошоци за отстранување на ѓубре, вклучително и контаминирано земјиште

Трошоците за отстранување на ѓубре, отпад кој произлегува од демолирање и изолација од осигурениот имот како и испитувањето на загаденото земјиште во смисла на условите на кои подлежат трошоците за отстранување на отпад, и кои настануваат како резултат на штетен настан на осигурената локација во согласност со одредбата 'Радиоактивни изотопи' кои се осигурени се додека овие мерки се службено во функција.

Доколку двете страни се согласни, третманот на радиоактивно загаденото земјиште исто така ќе биде предмет на осигурување во однос на трошоците за отстранување на отпад

Дополнителни трошоци кои произлегуваат од мерки изречени од службени надлежни институции и органи, а во врска со штетен настан

Трошоци кои се однесуваат на осигурен случај, кој поради одредени побарувања од службени надлежни институции и органи, ги надминуваат трошоците за промена на згради и/или комерцијална опрема во нивната оригинална форма се сметаат како дополнителни трошоци.

Осигурувањето нема да важи за дополнителни трошоци кои се однесуваат на службени побарувања и се поврзани со делови од осигурениот имот кои не се зафатени и оштетени од штетниот настан.

Осигурителот ги надоместува дополнителните трошоци до сумата договорена со осигурувањето, доколку намената на зафатените системи останува на исто ниво.

Во случај на подосигурување на згради и машинерија, овие трошоци пропорционално ќе се намалуваат.

Дополнителни трошоци како последица на раст на цените

Физички настанатите дополнителни трошоци кои се должат на растот на цените помеѓу случувањето на штетниот настан и замената или обновата се осигурени до сумата договорена со осигурувањето.

Доколку Осигуреникот веднаш во моментот не обезбеди замена или обнова, дополнителните трошоци се надоместуваат до тој степен кој би произлегол доколку замената или обновата би се одвивале во моментот на настанување.

Дополнителни трошоци кои се должат на невообичаени настани, официјални забрани за

реконструкција или оперативни активности, или недостаток на капитал не се дел од осигурувањето. Во случај на подосигурување на ствар која е зафатена од осигурениот случај, за која дополнителните трошоци како резултат на порастот на цената се осигурени и се зголемуваат, истите пропорционално ќе се намалуваат.

Трошоци за промена на бравите на осигурените простории

Трошоците за неопходна промена на бравите на осигурените простории се осигурени до договорениот лимит, ако клучот подлежел на манипулации за време на провала или грабеж.

Не е предмет на осигурување следново:

Трошоци од последици по здравјето при исполнување на должноста при спасување.

Трошоци за услугите на противпожарната бригада кои се од јавен интерес или по налог на надлежните органи и услугите на другите одговорни страни.

15.ТЕРИТОРИЈАЛНИ ОГРАНИЧУВАЊА

Мобилните ствари се осигурени во осигурените простории кои се наведени само во осигурителната полиса доколку поинаку не се договори . Доколку подлежат на преместување, осигурувањето нема правна важност. Доколку подлежат на трајно преместување осигурувањето за истата ствар истекува.

16.Осигурување од опасност надвор од просториите

Осигурениот имот како и осигурените трошоци се осигурени до 10% од осигурената сума за местото од осигурениот случај, дури и надвор од осигурените простории како и за време на транспорт (но види дел **Грабеж за време на транспорт**), на саеми и панаѓури во рамките на РМ. Опасности како последица на бура или град врз имот на отворено се сметаат како исклучок.Ова продолжување не се однесува на точка **Провала, вклучено и вандализам и кражба** во случај да не е договорено поинаку.

17.Новостекнати локации

Новостекнатите локации автоматски се осигурени до договорениот лимит од временската точка кога Осигуреникот има потреба од осигурен интерес, задолжително треба да има дополнително известување.

При датумот на обнова, на Осигурителот треба да му се достави ажурирана листа од осигурените локации, и да се информира за било какви промени во потребите за осигурување. Пресметката на премијата или рекалкулацијата ќе бидат разгледани на датумот на обновата на осигурителата полиса во согласност со одредбата за приспособување на вредноста – опфат на инвестиции.

18.ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ ПРЕД ДА НАСТАНЕ ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ И ДРУГО

Следните обврски се безбедносни регулативи на кои се согласни двете страни. Доколку Осигуреникот намерно или ненамерно ги прекрши безбедносните регулативи, нема да постои надомест за осигурениот случај во согласност со законските регулативи.

Законските и службените безбедносни регулативи ќе се почитуваат како и следните безбедносни регулативи кои се дел од договорот. Понатаму осигурениот имот треба да се чува во соодветна состојба и да се одржува.

Отстапувања од формалните побарувања

Отстапувањата од официјалните барања кои подлежат на одобрение од одговорните органи **не**

подлежат на надомест од страна на Осигурителот. Осигурителот треба веднаш да биде известен за отстапувањата.

Извршување на било каква активност која претставива опасност од настанување на пожар

Активности кои претставуваат опасност од пожар (и/или активност при која се користи оган) во согласност со безбедносните регулативи меѓу другото вклучува и:

- топење и сечење (автогено, електрика, термити);
- брусење и одделно брусење (особено кај машини за брусење со продолжеток);
- Лемење;
- Пламени јазици (заварување, светлечки ефекти, пакување, битумен итн.)
- Присуството на одреден ризик од пожар настанува од:
  - користен отворен оган;
  - високите температури кои се користат или настануваат;
  - создавањето и прскањето на искри кои можат да резултираат со предизвикување пожар;
  - протекувањето на стопен или црвен жежок метал;
  - интензивно вжештени активни предмети кои често метални делови кои светат.

Посебни ризици:

Искри кои летаат претставуваат опасност од пожар за околината во радиус од најмалку 10 метри;

Опасност од пожар постои за време на огномет на згради или места каде што има собир на маса луѓе;

За време на активности кои претставуваат опасност од пожар кој може да се пренесе на контејнери и цевки кои содржат запалливи материји при што постои опасност од експлозија дури и особено доколку се празни но се уште содржат испарување од течни материји;

Слично на горе наведеното, опасност од експлозија исто така постои за време на активностите кои претставуваат опасност од пожар кои се случуваат блиску до честички или прашоци кои се состојат од запалливи цврсти материјали, па дури и од метал;

Поради наведените причини, кога активностите кои претставуваат ризик од пожар се одвиваат надвор од работните простории кои се со посебни намени и опремени според одредени потреби, следните безбедносни регулативи треба да се почитуваат:

Секој вид на активност која би претставувала опасност од пожар мора да се изврши со одобрување од страна на Управата. Горе наведената страна ќе има обврска без оглед дали работата е извршена од страна на надворешен или внатрешен персонал, одговорен вработен во компанијата кој би ја надгледувал работата и без исклучок би се придржувал до законските и официјалните безбедносни регулации како и до наведените услови.

Секој вид на активност која би претставувала опасност од пожар треба да се избегнува во секое време, во непосредна близина на лесно запалливи цврсти материјали и запалливи течни материји. Деловите на кои се работи треба да се остават на места наменети и посебно опремени за ваква работа.

Пред да се спроведе било каква активност која претставува опасност од пожар правилното издавање на излезен налог наменет за активностите и неговото потпишување од Управата, или членот од вработените кој е одговорен за безбедноста во случај на пожар, и лицето кое ги извршува работите кои се посредно или непосредно поврзани со оган.

Активности кои претставуваат опасност од пожар мора да се спроведат од страна на одговорни соработници кои се експерти за конкретната работна обврска, и кои се целосно свесни за опасноста која може да настане.

Лицето кое го врши надгледувањето мора да го извести персоналот за конструкцијата на објектот и за запалливите материјали во соседните простории или области, и мора да се осигури дека се преземени одговарачки и адекватни мерки за гасење на пожарот.

Подвижен запаллив имот, складирани цврсти материјали и течности како и честички и отпад кои треба да се отстранат од областа на работниот простор и просторот кој подлежи на опасност во близина при почетокот со работата.

Поправените запалливи делови треба добро да се заштитат со покривки отпорни на оган, вода,

влажна облека или песок против пламен, искри и мали жешки или црвено-жешки делови пред почетокот на работата.

Отвори на тавани и на сидови, дупки за штрафови, отвори за цевки и кабли, празнини и напукнатини треба да се пополната на начин при што би биле отпорни на оган од соседните простории пред почетокот со работа. Просторите во непосредна близина кои подлежат на опасност треба трајно да се испитаат со осврн на било каков знак на започнување на пожар или топење на делови (како резултат на концентрирана топлина, искри итн.).

Запалливи покривки, кутии, изолации итн. треба да се тргнат од опасната зона пред почетокот со работа.

Контејнери, цевки и канали за запалливи цврсти материи, течности или стакло кои треба да се испразнат, исчистат и – колку што е можно – да се напонат со вода пред почетокот со работа.

Водата за гасење и другата опрема која би служела за гасење на пожар треба да се чува подготвена и во одредени мерки на работното место и во други простории кои подлежат на опасност.

Пред да се почне со работа опремата треба да се провери дали е во одлична функција. При тргањето на страна на вжештени заварени, сечени, лемени и предмети со пламени јазици огнот треба повремено внимателно и континуирано да се надгледува.

По завршувањето на активностите кои би претставувале опасност од пожар, работните површини и просторите во близина кои се во опасност треба да се надгледуваат и темелно да се проверат и постапката да се повтори во однос на оган, чад или мирис на пожар – дури и неколку часа, откако ќе се заврши со работата. Делумно внимание ќе се даде на просториите кои се тешко пристапни или не се видни. По гасењето на дури и намалиот оган или точка на лемење, мора да се внимава и понатаму. Како мерка на претпазливост мора да се извести противпожарната бригада дури и при најмали знаци на пожар, чад или миризба од чад.

Ако не се обезбеди доволна заштита против оган, постои можност да не се спроведат активности во однос на опасноста од пожар.

Архитектонска заштита од пожар, опрема за заштита од пожар

Архитектонските мерки против настанување на пожар, како на пример елементи од зградата отпорни на пожар, печати за заштита од пожар итн. не можат да бидат отстранети ниту споредени во однос на ефективност. Функционирањето на архитектонските мерки за формирање на оддели отпорни на оган како и останата опрема за спречување на пожар треба да подлежи на проверки во одредени интервали.

Мерки кои треба да се преземат против опасност од замрзнување се однесуваат на спринклер уредите и апаратите за гасење на пожар.

Електростатично полнење

Соодветни земјени или останати ефективни мерки за спроведување на електростатично полнење мора да се снабдат за машини и опрема за време на чија употреба може да се појави статички електрицитет.

Печки и системи за загревање

Управувањето со овие системи треба да се даде на практични, одговорни лица каки се запознаени со системите како и со применливите законски и официјални регулативи.

Запалливите ствари, запалливите цврсти материи и запалливите течности да не се чуваат во близина на печки, издувни цевки, спојки или отвори за чистење на оџаци.

Првични и понатамошни оддели за гасење на пожар

Условите согласно локалните регулативи или технички упатства за заштита од пожар треба да се почитуваат.

Активности спроведени од надворешни соработници

Дури и кога се спроведува активност од страна на надворешни соработници мора да се внимаваме истите да ги почитуваат безбедносните регулативи. Неопходните проверки треба да бидат спроведени од страна на одговорни вработени кои одговатаат на задачата.

Одржување, инспекциски контроли, затварање на погонот

Веројатноста и опфатот на осигурениот случај треба да се намалат до тој степен колку што е потребно да се спроведе соодветно одржување во фабриката.

По завршувањето со работата ќе се направи контрола од страна на инспекција низ целата фабрика од страна на соодветно и одговорно лице. Ова лице треба да внимава не само на одржувањето, туку и на останатите безбедносни регулативи.

Одводот на осигурениот простор треба да биде слободен и вентилите да се инсталираат во простории каде што би имало најголем ризик од поплава.

Затварањето на фабриката или на дел од фабриката и тековниот слободен простор од зградата претставуваат ризик за кој Осигурителот треба да биде известен.

Магацин

Се додека не се одредени строги безбедносни регулативи со договорените услови следните услови ќе се однесуваат за складирање од било кој вид.

Доколку не се одредени строги услови (како регулативи за спринклер уредите) површината на затворениот простор за складирање зафатен од затворен магацин кој не е поголем од 200 м². Мора да се остави простор измеѓу блоковите за индивидуално складирање на таков начин што во осигурен случај од пожар секој блок и од сите страни да биде достапен за противпожарната екипа.

Просторите помеѓу блоковите во секое време мора да бидат слободни.

Материјалите од класите на опасност 1, 2 и 3 согласно ЦЕА мора да се чуваат во магацински простор со сопствени противпожарни елементи.

Индивидуални печки не се дозволени во магацините и во просториите за складирање.

Техничка опрема во просториите за складирање т.е. станици за товар за вилушкари, системи за пакување итн. треба да се спроведат на начин кој за време на неправилното работење или некоректните операции на оваа опрема ширењето на штетен настан (пожар, експлозија) кон блиски предмети се спречува (одржувањето на претпазливите мерки во однос на просторот, користењето на против пожарни панели итн.)

Добра и стока кои се чуваат во простории под основното ниво треба да се чуваат на најмалку 12см над подот за да се избегне било каков вид на оштетување од (растечката) влага.

Технички упатства

Превентивна заштита против опасност од пожар

Под и над безбедносните регулативи одредени погоре било кој друг вид на безбедносни регулативи наведени во осигурителната полиса исто така се сметаат за важечки, како и останати законски регулативи за заштита од опасности издадени од органи, производители, снабдувачи, инспектори и сл.

Официјални регулативи кои се одредени законски или статути кои се стремат кон превенција или ограничување на загубата

- запалливи добра
- експлозивни добра
- инсталација на електрични тешки кола
- како и оперативни инструкции ќе бидат набљудувани
- класи на опасност на материјали и добра
- степен на испуштање за активности кои се однесуваат на опасност од пожар заедно со мерките за заштита од пожар за време на активностите кои претставуваат опасност од пожар се

предаваат по потреба.

Дополнителни безбедносни регулативи за проток од спринклер уреди и за водоводни цевки.

Осигуреникот се обврзува осигурените ствари особено водоводните цевки, спојки и опремата да ги одржува во добра состојба.

Доколку зградите се напуштени од страна на целиот персонал подолго од 72 часа, сите доводни цевки треба да се исклучат и да се преземат мерки за заштита од замрзнување. Поединечни инспекции за зградите не ги задоволуваат потребите.

Доводните цевки за безбедносната опремата која содржи вода (спринклер уреди, водоводни места на противпожарната бригада) не смеат да се исклучат, но треба да се преземат мерки против замрзнување на истите.

Дополнителни безбедносни регулативи за провала (опасност од грабеж на осигурена локација)

Осигуреникот се обврзува дури и ако осигурените простории се напуштени од персоналот па и за кратко време, секогаш да ги држи вратите, прозорите и останатите отвори на осигурениот простор правилно заклучени; правилно да ги заклучува контејнерите; во целост да ги почитува договорените безбедносни мерки.

Сидните сефови мора да бидат зацврстени за сидот во согласност со регулативите (100 мм бетонски слој В400).

Касите да не се остават незаклучени и отворени и после работното време.

Доколку имотот е осигурен како дел од згради кои се постојано користени, во тој случај прекилот на користењето да не трае подолго од вкупно 40 дена во годината.

Обврски кон намалување на настанатата штета

Колку што е можно подолго осигурениот имот мора да се зачува или обнови во случај на штетен настан кој се одвива во моментот или веќе се случил.

Во однос на ова, се бараат насоки од страна на Осигурителот и истите се спроведуваат.

Должност за пријавување

Секоја штета треба веднаш да се пријави кај Осигурителот. Во случај на злонамерна штета, пожар, вандализам, кражба и удар на возило како и во однос на губење на сопственоста (како на пр. при провала), безбедносните органи (МВР) мора да бидат известени. Со ова известување особено е важно да се наведе исчезнатиот имот.

Должност да се објасни осигурениот случај

На Осигурителот треба да му се обезбеди истрага во однос на причината и опфатот на штетниот настан и во однос на опфатот на неговата одговорност да го плати надоместот.

Осигуреникот мора да соработува во текот на истрагата и да приложи соодветна документација која ќе му биде достапна на Осигурителот по негово барање. Осигуреникот мора да ги сноси настанатите трошоци.

Состојбата настаната со штетниот настан не смее да се изменува без согласност од страна на Осигурителот доколку штетата не била под истрага, освен доколку таквата измена не служи за намалување на штетата или е од јавен интерес.

Не исполнување на обврските

Во случај Осигуреникот намерно или како резултат на голема неспретност не ги исполнува горе наведените обврски и со тоа му наштетува на Осигурителот, Осигурителот има право на одбиток од надоместот кој треба да го исплати или пак тотален исклучок во однос на обврската да му ја надомести штетата на Осигуреникот.

19. ОСИГУРАНИ СУМИ

Посебни услови за осигурените вредности

Следново може да се договори како осигурена вредност за зградите:

Градежна вредност

Градежна вредност на зградата се однесува на трошоците за изградба на зградата, вклучувајќи ги и трошоците за дизајнирање и планирање, и тоа во однос на реалните цени во земјата.

Реалната парична вредност

Реалната парична вредност за зградите се добива од заменската вредност со намалување на износот кој одговара на состојбата на зградата, особено од староста и одржуваноста и настанатите оштетувања на истата;

Пазарна вредност

Пазарната вредност на зградата е постигнатата продажна цена, без да се земе во обзир вредноста на земјиштето, комуналните такси и трошоци кои не се плаќаат за обнова на имотот.

Истата може да се договори како и осигурената **вредност на машините и опремата.**

Заменска вредност

Заменската вредност се однесува на цена кој произлегува од производството на нови производи од ист вид и квалитет;

Реалната парична вредност

Реалната парична вредност се добива од заменската вредност со намалување на износот во согласност со точките од Условите;

Пазарна вредност

Пазарната вредност е реалната продажна цена на предметот.

Осигурената сума за осигурената зграда и машинеријата и опремата годишно се зголемува или се намалува на датумот на обновата за процент кој одговара на промените во трошоците за изградба или купо-продажните трошоците кои настанале при последното приспособување на вредноста (индекс).

Премијата ќе се зголемува или намалува за соодветниот утврден износ.

Ограничениот надомест во случај на подосигурување важи во осигурен случај само доколку: за време на договорот на оваа одредба за приспособување на вредноста, осигурената сума или основната премија не одговара на реалната вредност на осигурената ствар или осигурената сума или основната премија која се менува по барање на Осигуреникот по одредено време во кое оваа одредба за приспособување на вредноста е договорена и не соодејствувала со реалната вредност на осигурената ствар или зголемувањето на вредноста која настанува при промена на осигурените ствари (продолжување и реконструкција, инвестиции итн.).

Штетите ќе се пресметаат согласно вредноста на добрата и сопственото учество за било која реална вредност.

Оштетени производи

- ќе се вреднуваат согласно трошокот за нивна замена со нови од ист вид за време на осигурениот случај, а согласно амортизираната вредност до денот на штетата
- произведено или во тек на производство од страна на Осигуреникот ќе се вреднува согласно производствените трошоци – директен материјал, трошоци за материјал, директни трошоци за работна рака, производствени и административни трошоци – за време на штетниот настан, но ограничени во однос на цената по која имотот не можел да се продаде;
- кои веќе биле продадени и се подготвени за достава ќе се вреднуваат до тој степен за

доставата да не може да биде завршена со други добра во однос на цената согласена со договорот, пониска вредност во однос на мерките за заштеда.

Осигурената вредност на паричните и монетарните средства е нивната номиналната вредност.

20. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРЕНАТА ВРЕДНОСТ

Доколку не важат Условите од точките за сума на осигурување за осигурена вредност се смета пазарната вредност кај:

- **предметите со историска вредност или фина уметност**, за кои стареењето не води кон намалување на вредноста;
- мобилните **ствари кои се издадени** врз комерцијална основа, како книги, видео касети, машини и направи кои се изнајмени.
- **лична сентиментална вредност** не се зема во предвид при определување на осигурената вредност.

Зголемување на сумата на осигурување во текот на осигурителниот период, осигурувачот по слободна оценка може да прифати, доколку истото е писмено побарано од осигуреникот и дополнителна премијата по основ на зголемената сума на осигурување е платена веднаш.

21. НАДОМЕСТ

За згради и машини и опрема како и за лична сопственост на вработените

Доколку осигурувањето е договорено во однос на **сумата на осигурување**,

- надоместот ќе се исплати во случај на уништување или исчезнување на осигурената ствар пред случувањето на штетниот настан;
- по настанувањето на штетата трошоците потребни за поправка во моментот на случувањето на штетниот настан, но до максимумот на осигурената вредност пред случувањето на штетниот настан.

Доколку реалната парична вредност на предметот кој е директно зафатен од опасноста пред настанувањето на штетниот настан бил помал од 40% од сумата на осигурување, Осигурителот ќе ја надомести само реалната парична вредност за предметот.

Во случај зградите кои се користат од страна на компанијата и постојано се одржувани, како и во случај на машинерија и опрема кои се во постојана комерцијална употреба и ангажирани во производствениот процес, договорено е реалната парична вредност да биде најмалку 40% од заменската вредност.

За време на штетен настан надоместот се однесува на заменската вредност, со претпоставка дека осигурената сума одговара на реалната заменска вредност.

Поправката и замената на оштетените машини и опрема може да се замени со машини и опрема од ист вид, и да одговара со современата технологија, дури и ако резултатот е зголемување на капацитетот. Предуслов ќе биде оригиналната употреба или намената да не се промени.

Надоместот може да биде со лимит максимално до осигурената вредност на уништените ствари.

Доколку предметот кој подлежи на опасност е со трајно намалена вредност пред настанувањето на штетниот настан, Осигурителот ја надоместува договорената вредност, помеѓу страните.

Вредноста на зградата трајно се намалува доколку е планирано демолирање на истата или доколку повеќе не е во употреба, било да е за општа намена или за комерцијални цели, само со претходно писмено известување на осигуреникот до осигурувачот, на веќе осигурена зграда или друг недвижен

ИМОТ.

Вредноста на машинеријата и опремата трајно се намалува доколку долго време не е во употреба или не може да се користи било да е за општа намена или за комерцијални цели, само со претходно писмено известување на осигуреникот до осигурувачот, на веќе осигурена машина или опрема.

Доколку осигурувањето е договорено во однос на реалната парична вредност,

Осигурителот ги надоместува потребните трошоци за неопходните поправки кои произлегле од осигурениот случај во времето на случување на штетниот настан, намалено за односот на реалната парична вредност кон сумата на осигурување, но до максимумот на осигурената вредност веднаш пред осигурениот случај.

Во случај осигурувањето да е договорено на прв ризик, осигурителот во случај на уништување или исчезнување ја надоместува осигурената вредност во однос на трошоците до договорениот лимит.

Осигурување на добра и резерви

Осигурителот во случај на уништување или исчезнување ја надоместува осигурената вредност непосредно по штетниот настан;

Осигурителот во однос на осигурениот случај ги надоместува неопходните трошоци за поправка во времето на случувањето на штетниот настан, но до максимумот од осигурената вредност пред осигурениот случај.

Во случај доспеаната продажна вредност минус трошоците пред настанувањето на штетниот настан да била пониска од трошоците за замена или поправка, Осигурителот најчесто ја надоместува пониската вредност.

Во врска со **паричните и монетарните средства** итн. Осигурителот ги надоместува трошоците до максимален износ наведени во полисата како сума на осигурување.

Во врска со електронските уреди итн. Осигурителот ги надоместува трошоците за замена или обнова, доколку замената или обновата е неопходна по настанувањето на осигурениот случај; инаку се надоместува материјалната вредност.

Општи услови за надомест

Во случај кога осигурителната вредност на една ствар се зголемува во сооднос со неговата осигурителна вредност непосредно пред настанувањето на осигурениот случај како последица на тековните поправки, надоместот на трошоците за поправената ствар ќе се намали во однос на износот за кој е зголемена вредноста.

Зголемување на сумата на осигурување во текот на осигурителниот период, осигурувачот по слободна оценка може да прифати, доколку истото е писмено побарано од осигуреникот и дополнителна премијата по основ на зголемената сума на осигурување е платена веднаш.

За исчезнати, но подоцна повратени предмети, следното се смета како дел од договореното:

Осигуреникот е обврзан да ги земе назад овие предмети, доколку тоа е разумно.

Во случај предметите се бидат вратени по исплатата на обештетувањето, Осигуреникот треба да го врати исплатениот надомест, минус надоместот за соодветното намалување на вредноста. Доколку не е разумно да се очекува овие предмети да се земат назад, тие треба да се предадат на Осигурителот.

Во случај на единечни предмети кои се дел од една целина, и евентуалното намалување на

надоместот кое би било резултат на поединечни предмети кои останале неоштетени, уништувањето или исчезнувањето на останатите нема да биде земено во предвид.

Важат во случај наведен во рамките на полисата:

Истороден состав на предмети

Ако, сепак, предметите се со истороден состав со предметите погодени од штетниот настан, тогаш ќе се надоместат не само реално оштетените делови во осигурениот случај, туку исто така и деловите кои веќе не се употребливи од страна на Осигуреникот до степен на договорениот лимит.

За незначителни промени во однос на осигурените предмети, кои не влијаат на нивната употребна вредност (функционалност), нема да бидат предмет на обештетување.

22. ПОДОСИГУРУВАЊЕ

Надоместот во согласност со наредната точка, ќе се намали пропорционално во случај на подосигурување; ова нема да се применува, во случај осигурителното покритие да е договорено врз основа на настанатата штета на прв ризик.

23. ЛИМИТ НА НАДОМЕСТ И СОПСТВЕНО УЧЕСТВО

Во случај да е договорен лимитот на надомест или годишен лимит (годишен агрегат), овој лимит се применува како лимит за надомест вклучувајќи ги исплатите за трошоците, без да постојат какви било други надоместувања, кои би во спротивност со точка „надомест“

Надоместот во согласност со точка „Надомест“ ќе се намали за секоја штета согласно договореното сопствено учество - франшиза (по примена на подосигурување доколку истото постои).

Сите штетни настани, кои се појавуваат како последица на една иста причина во рамки на истиот временски период од 72 часа, се сметаат како ист штетен настан во согласност со договорениот лимит и надомест, освен при поплава за која штетниот настан се дефинира од почетокот на зголемувањето на нивото на водата кое значително го надминува вообичаеното ниво се до намалувањето на вообичаеното ново на водата во реката или езерото.

24. ИСПЛАТА НА НАДОМЕСТ, ОБНОВУВАЊЕ ИЛИ ЗАМЕНА

При настанување на штетен настан на **осигуран недвижен имот** надоместок се исплатува до реалната парична вредност, соодветна на штетата.

При осигурување на **машинерија и опрема** во случај на штетен настан се исплатува надомест до реалната парична вредност, соодветна на штетата.

Предметите, кои веќе биле произведени, купени или нарачани пред случувањето на штетниот настан, или биле во процес на производство, не може да бидат земени во пресметка за обнов аили замена на истите, односно надомест.

По настанувањето на осигурен случај, доколку имотот е реконструиран на друга локација во рамки на државата, надоместот ќе биде во рамки на опфатот, исто како да се обновува на истата локација, во согласност со условите по оваа полиса.

Обновените или заменетите добра мора да служат за истата оперативна или применлива намена;

Обновувањето или замената треба да се извршат најдоцна во рок од три години, од настанувањето на штетниот настан.

Регулирањето на побарувањата во случај на кршење на машини и ФЛЕКСА осигурување

Во случај на кршење на машини и ФЛЕКСА (ФЛЕЦА) осигурување и во случај тоа да не е јасно дали или до кој степен штетата ќе се смета како ФЛЕКСА (ФЛЕЦА) или како кршење на машини, Осигуреникот има право на барање, износот на штетата од кршењето на машини и ФЛЕКСА (ФЛЕЦА) штетата да биде проценет во постапка од страна на независен експерт. Оваа проценка ќе биде обврзувачка во случај да не е докажано дека многу се разликува од реалните факти. Трошоците кои произлегуваат од оваа стручна постапка ќе ги сносат двете осигурителни страни согласно нивните удели при исплатата на надоместот.

25. СТРУЧНА ПОСТАПКА

Постапките на стручните лица се договараа согласно следново:

Проценката од страна на двете стручни лица мора да ја содржи осигурената вредност на добрата зафатени од штетата непосредно пред штетниот настан како и книговодствената вредност.

По барање на договорниот партнер, се спроведува утврдување на осигурената вредност на осигурените предмети кои не се погодени од штетата.

Избор на стручни лица

Осигурителот не смее да назначи лица како стручни лица, кои се конкуренти на осигурената страна или кои имаат деловна соработка со него, понатаму не може да назначи лица кои се вработени кај конкурент или деловен партнер, или кои се со слична врска со него. Ова соодветно се однесува на назначувањето на трет посредник од страна на стручните лица.

26. Поврат на средства, осигурена сума по настанување на осигурен случај

Под услов Осигурувачот да му ја надомести штетата на Осигуреникот, сите побарувања за штета од страна на Осигуреникот против трети лица, се пренесуваат врз Осигурувачот по сите класи.

ДЕЛ 2. ОСИГУРУВАЊЕ ОД ПРЕКИН НА РАБОТА

1. Осигурена деловна дејност

Деловните активности кои се одвиваат на наведената локација во полисата (осигурените простории) се сметаат како осигурена деловна дејност.

2. Предмет на осигурување

Во случај на прекин на работа на Осигуреникот доколку истата била нарушена или прекината при оштетување на имотот причинето од еден од осигурените опасности, Осигурувачот ќе ја надомести штетата која настанала од прекинувањето или нарушувањето на работата.

3. Осигурени ризици

Обемот на покритието, исклучоците, останатите регулативи како и обврските кои се однесуваат на подолу наведените опасности се применуваат согласно Дел 1 од Осигурувањето од опасности на имот.

4. Проширување на покритието

Проширување на осигурителното покритие - во случај да се договори и да се плати дополнителна премија :

- **Индиректен удар на гром** Ова проширување на осигурувањето ги покрива загубите до договорениот лимит или на прв ризик и договорено сопствено учество – франшиза;

- **Експлозија предизвикана од експлозиви;**
- **Истекување на стопен материјал – лекажа:**

Покритието се применува за оштетување на осигурениот имот што произлегуваат од неповолниот истек на топла течност од стопен материјал од неговите садови или цевки без оган.

Исклучоци:

Не се предмет на осигурување оштетување во внатрешноста на садот и оштетувањето на местото на истекот, оштетувања врз самиот растопен материјал.

Во случај до прекин на работа да дојде поради оштетувања на имотот опишано во параграф 1 Осигурителот нема да надомести загуба која произлегува од прекилот, кој е неопходен за да се поправи штетата опишана во точка погоре.

Трошоците за греење, трошоци за загревање, трошоци за калење, и слични трошоци не се предмет на надомест.

Исклучок од покритието се сите штети настанати како директна или индиректна последица на сајбер(интернет) напади односно сите ризици од сајбер(интернет) основ не се предмет на осигурување

5. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОПАСНОСТИ (РИЗИЦИ) од осигурувањето за осигурен случај наведен во рамките на полисата доколку се плати дополнителна премија

Следниве опасности или групи на опасности се осигурувањето од опасност од пожар и се сметаат како правно независни договори за осигурување, кои можат да бидат откажани одделно во случај на штета без да влијаат на главната полиса од пожар и/или други опфатени опасности.

Прекинувањето е законски дозволено најдоцна во рок од еден месец.

Осигурителот треба да го почитува отказниот период од еден месец.

5.1 Именувани ризици

- Граѓански немири, злонамерни оштетувања, штрајк, отпуштени работници
- Судар на возила, чад, суперсонична експлозија
- Протекување на спринклер уреди
- Вода од цевки
- Бура, град
- Притисок од снег, лизгање на карпи, лизгање на земјиште
- Поплава, високи води
- Земјотрес
- Кршење на стакло
- Провала, вкл. вандализам и грабеж

5.2 Неименувани ризици (сите ризици)

6. Материјална штета на имот

Материјалната штета на имот се однесува на штета на имотот во однос на осигурениот деловен објект, во случај кога:

- штетата е предизвикана при директно влијание на осигурените ризици и мора да се надомести во согласност со точка 3 (штетен настан);
- штетата е неизбежна последица на осигурен случај, со исклучок на штети, согласно Неименувани ризици;
- штетата настанува како последица на исчезнување на имот во текот на осигурениот случај, со исклучок на штети согласно Граѓански немири (злонамерна штета) и Неименувани ризици;

Оштетувањата на неосигурен имот согласно дел 1 ризици на ФЛЕХА, именувани и неименувани ризици не се смета како штета на имот, дури и имотот да биде наменет за осигурената дејност, ако не е наведен во полисата или во спецификацијата како составен дел на полисата.

7. Територијални ограничувања

Предмет на осигурување се штети кои се настанати во рамките на осигурената локација наведена во полисата.

8. Потенцијална одговорност

Последиците од прекин на работа во фабрика или дел од фабрика од друга локација или делови на локациите на ист сопственик, на исти или на различни простории, кои се заведени во полисата, како локациите кои подлежат на ризици исто така ќе бидат покриени (потенцијална одговорност) во случај ризикот кој го предизвикува прекиноот на работа е опфатен во рамки на полисата во однос на потенцијалните одговорности.

9. Ново осигурани локации

Ново осигурани локации во земјата се сметаат како осигурени локации до договорениот лимит со задолжително известување за секоја локација.

На датумот на обновување, на Осигурителот треба да му се приложат ажурирани податоци за осигурените локации, како и да биде известен за сите промени во осигурителните побарувања. Пресметка на премија или повторна пресметка ќе се направи на датумот на обновување.

10. Оштетување на имот надвор од осигурениот погон

Прекинување или нарушување на деловната дејност, се признава и како последица на штета на осигурениот имот, кој привремено се наоѓа надвор од осигурените простории со цел одржување и поправка, доколку се нарушува производствениот процес или работа.

11. Опасност од прекин на работа

Целосното или делумното прекинување или нарушување на осигурената работа по оштетувањето на имотот ќе се смета за прекин на работа.

Опасноста од прекин на работа започнува со појавата на материјална штета и завршува кога штетата од прекиноот (изгубениот профит) не е во тек, најдоцна, по истекот на рокот за исплата на надомест.

Меѓусебна зависност и влијание Загубата на профитот која произлегува како резултат од прекилот на работата или влијае на друга дејност од истиот сопственик е вклучено (штета од меѓусебна зависност/влијание), без разлика на тоа дали штетата од прекин се појавува на исти или различни локации во случај тие во полисата да се наведени како осигурени простори и штетата да е предизвикана од опфатен ризик.

12. Загуба на профит

Во однос на осигурувањето од опасност од прекин на работа загубата на профитот ќе биде разликата помеѓу оперативната добивка и разни трошоци од осигурената дејност.

Во однос на оперативните добивки ќе се договори следново:

- Приход од продажба
- Промени на инвентарот во однос на интерно произведени недовршени и
- готови производи
- Работа која влегува под актива
- Разни оперативни приходи по намалувањето при попусти и други
- намалувања на приход

Променливи (не осигурени) трошоци се оние кои повеќе не постојат или се намалени за време на прекилот на работата.

Променливите трошоци го вклучуваат отписот на корозивните делови на фабриката кои не се користат за време на прекилот на работа.

13. Персоналните трошоци не се сметаат како променливи трошоци

При одредувањето на загубата на профит нема да се земе во предвид следново:

➤ приходи и трошоци кои директно не се поврзани со осигурената дејност (на пример финансиски добивки, вонредна добивка, заработка или трошоците туѓи на дејноста или надвор од периодот за исплата на надоместот).

14. Осигурена вредност, период на надомест, ограничена одговорност

Осигурената вредност ќе биде загубата на профит која Осигуреникот би ја заработил доколку не се случел прекилот на работата во рамките на 12 месеци по настанувањето на штетата на имотот.

Во случај на профит на производствените компании добивката од готовите производи во залиха кои претрпеле штета од еден од покриените ризиците (точка материјална штета на имот) ќе бидат надоместени, а кои би биле заработени по договорениот период за надомест, овој износ мора да биде осигурен од одделна сума наведена во полисата.

15. Рефундирање на премија и договор за учество

Доколку во случај на штета износот приложен за претходната осигурителна година се докаже дека е помал од осигурената вредност за соодветната година надоместот согласно условите ќе биде соодветно намален во однос на приложениот износ до реалната осигурена вредност, најмногу до осигурената сума плус 20% учество во претходната осигурителна година.

Во случај да е осигурен повеќе од еден предмет, горенаведените прописи важат за секој поединечен предмет.

16.Обврски на Осигуреникот пред да настане осигурен случај

Во прилог на обврските (согласно со дел 1 точка Обврски на Осигуреникот пред да настане осигурен случај) **Осигуреникот е должен** да ги изготвува прописно книгите и евиденцијата, да изготвува биланси и сметки кои покажуваат профит и загуба и да ги зачувува овие документи за тековната финансиска година, како и оние од претходните три години; да се чуваат податоците од медиумите, деловните книги, фајловите, и слични предмети безбедни од оштетување, уништување или исчезнување; да изготвува бекап копии на компјутерски податоци и програми во разумни интервали и да ги чува на истите надвор од просториите.

Повредата на горе наведените обврски може да влиае на обврската на Осигурителот да исплати надомест согласно законските правила и прописи.

17.Обврски на Осигуреникот кога ќе настане осигурен случај

Во прилог на обврските (согласно со дел 1 точка Обврски на Осигуреникот кога ќе настане осигурен случај), се применува следново:

- Должност да се минимализира штетата

Во случај на оштетување на имот кој може да доведе до или довел до прекин на работа, Осигуреникот е должен да ја спречи и намали загубата доколку е тоа можно.

Осигуреникот треба да побара инструкции од осигурителот и соодветно да дејствува.

- Должност за пријавување на штета

Секоја материјална штета која може да доведе до прекин на работата мора веднаш да биде пријавена кај Осигурителот.

- Должност да се објасни настанатата штета

На Осигурителот и на неговото стручно лице ќе им биде дозволено колку што е можно да ги испитаат причините, обемот, времетраењето на прекилот на работата, како и степенот на загуба на профит и исплатата на надоместот.

18.Прекин на работата, надомест

Во случај на прекин на работа загубата ќе биде реалната претрпена загуба на профит плус трошоците кои произлегуваат од минимализирањето на штетата.

При пресметка на загубата на профит ќе се земат предвид сите околности кои што би имале влијание врз работењето, на пример техничките и економските околности или планирани измени во осигурениот бизнис, состојбата на пазарот, ефекти од Виша сила, штрајк, забрана за влез на вработените, бојкот, банкрот или компензација од страна на Осигуреникот.

Соодветен отпис (Променливи трошоци) на имотот оштетен за време на прекилот на работата ќе се смета како заштедени осигурителни трошоци.

Казните за кршење на договорот или обврската за компензација на Осигуреникот како резултат на незапазување на рок за испорака или завршување или што произлегуваат од други преземени одговорности не може да се пријават за надомест како загуба од прекин на работа.

19.Надомест

Осигурителот ќе надомести:

- загуба на профитот што се случила во текот на периодот на надомест на штета, но сепак максимум од осигурената сума.

Договорено е дека во случај деловната дејност да е обновена или проширена на друга локација во рамките на земјата износот на надоместот ќе се ограничи до истиот износ во случај на обнова или проширување на истата локација и се случило во рамките на истиот склоп имајќи го во предвид договорениот период за надомест на штета. Трошоците кои настануваат поради релокација треба да се одбијат од износот за надомест на штета.

Осигурителот нема да ја надомести штетата доколку е зголемена загубата на профит

- во вонредни настани за време на прекилот на работата или постојани услови (Не е вонреден настан доколку повторно воспоставување на деловната дејност е одложено поради стандардот на пазарното време за испорака на машини, опрема или сурови материјали уништени или изгубени при осигурена штета на имот, доколку должината на испораката е вообичаена според стандардите на пазарот);
- со измени на фабриките или иновации во осигуреното деловно работење извршени при поправка на штетата на имотот;
- со ограничувања од страна на надлежните органи кои се однесуваат на реконструкцијата или на самата деловна дејност, освен ако такви закони или регулативи стапиле во сила но не се применети од страна на надлежните органи пред осигурениот случај и влијаат врз имотот кој служи за деловна дејност;

Лимитот на надоместот на штетата се применува во согласност со (загуба на профитот што се случила во текот на периодот на надомест на штета, но сепак максимум од осигурената сума).

- при невообичаени одложувања за време на поправката на штетата на имотот, односно поради нејасни структури на сопственост или наем, постапки за наследство, тужби или од слични причини;
- при ненавремено започнување на поправката на штетата на имотот од страна на Осигуреникот или поради недостиг на финансиски средства за таа цел;
- при неупотребливост на нештетени индивидуални предмети како последица од уништување или загуба на поврзани индивидуални предмети.

20.Осигурени трошоци за намалување на загуба

Трошоците за намалување на штетата се трошоците за мерките преземени од страна на Осигуреникот за да се одбегне или минимизира загубата на профит

- до оној степен до кој таквите мерките ја намалуваат загубата на профитот или
- до оној степен до кој Осигуреникот можеби ги сметал овие мерки за неопходни но не можел да побара претходно одобрување од Осигурителот во однос на нивната итност. Во овој случај, Осигурителот мора веднаш да биде известен за мерките кои се преземени.

Мерки за избегнување и минимализирање на загубата на профит може да бидат, на пример, поставување на бек ап, постројка за итен случај или под наем, со враќање на загубениот профит во рамките на разумен период со подобрување на деловната ефикасност по завршувањето на прекилот.

Трошоците не се сметаат како трошоци за намалување на штетата доколку

- осигуреникот профитира од таквите мерки по траењето на периодот на прекилот на работата;
- се здобива со неосигурен профит.

21. Подосигурување

Надоместот на штетата во согласност со точката (Прекин на осигурување – надомест) ќе се намали пропорционално во случај на подосигурување.

22. Лимит на надомест и сопствено учество

Доколку е договорен лимит на надомест на штета или годишен лимит на надомест на штета истиот ќе се подразбира како лимит на надомест или годишен агрегат.

Сумата за надомест која е во согласност со точката (Прекин на осигурување – надомест) ќе се намали за договореното сопствено учество во случај на секоја поединечна штета (по примената на подосигурувањето).

Сите штетни настани, кои настануваат од една иста причина во истата временска рамка од 72 часа, се сметаат за еден настан на штета во согласност со наводите во истиот дел (Лимит за надомест, сопствено учество) освен во однос на повишување на нивото на водата за кое еден штетен настан ќе се смета од почетокот на покачувањето на нивото на водата кое значително го надминува вообичаеното ниво до враќањето на вообичаеното ниво на водата на реката или езерото.

23. Исплата на надомест

Осигурителот има право да бара месечен доказ за реално претрпената загуба на профит. Доколку до овој момент се уште не е приложено стручно мислење, Осигурителот ќе направи договор со експертот во однос на адекватна исплата на штетата.

24. Стручна постапка

Следново ќе се договори при процената на загубата од страна на стручно лице:

испитувањето на стручното лице мора да ги содржи

- осигурената вредност,
- обемот и времетраењето на прекилот на работата,
- износот на загубата на профит во текот на периодот за надомест.

Страните вклучени во процената на штетата се обврзуваат на истиот начин како и Осигурителот да ја зачуваат деловната дискретност во однос на откриените информации.

25. Избор на стручни лица

Осигурителот не смее да назначува лица како стручни лица, кои се конкуренти на осигурената страна или кои што вршат деловна дејност со него, и понатаму лица кои се вработени од страна на конкурент или деловен партнер, или кои се во сличен однос со него.

Ова соодветно се однесува на назначувањето на трето лице од страна на стручните лица.

26. Осигурена вредност и лимит на надомест при настанување на осигурен случај

Осигурената вредност и лимитот на надомест на штета (но не било каков лимит на годишно ниво) остануваат незасегнати при исплатата на осигурениот случај.

27.Отуѓување на осигурено претпријатие

Доколку дојде до отуѓување на осигуреното претпријатие, правата и обврските од оваа полиса не се пренесуваат на новиот сопственик. Новиот сопственик нема право на полисата, и истата прекинува да важи

ДЕЛ 3. ОПШТИ УСЛОВИ

1.Одредба за исклучување на осигурување од тероризам

Без оглед на било какви провизии со различна содржина во рамките на ова осигурување или било каква забелешка во однос на истата се договара дека ова осигурување ги исклучува штетите, реалните и личните оштетувања на имотот, трошоците или расходите од било каква природа, директно или индиректно предизвикани од терористички акт без оглед на било каква причина или настан кои последователно придонесуваат или во било кој друг редослед на настанатите штети.

За целите на оваа одредба, терористички акт значи акт, вклучувајќи но не со ограничување на употребата на сила или насилство и/или заканата или подготовката на истите, од било кои лица или групи на луѓе, без оглед дали делуваат самостојно или во име или во врска со било која организација или влада, кој согласно сите показатели се спроведува за:

- да ја заплаши или да влијае врз де јуре или де факто владата, државата, јавноста или делови од јавноста;
- делумно или целосно да влијае врз економијата;
- врз основа на неговата природа или контекст може да се заклучи дека бил извршен во врска со политички, социјални, религиозни, идеолошки или слични намери или цели.

Оваа одредба исто така ги исклучува штетите, реалните и личните оштетувања на имотот, трошоците или расходите од било каква природа, директно или индиректно предизвикани од акт кој служи за контрола, превенција или задушвање на терористички акт или на друг начин поврзани со терористички акт.

Исто така со оваа одредба исклучени се штетите, загубите, трошоците или директните расходи кои се индиректно предизвикани од биолошка или хемиска контаминација.

Контаминација е зараза, токсикација, попречување и/или ограничување на употребата на имотот врз основа на ефектите од хемиски и/или биолошки супстанции.

Доколку било кој дел од овој исклучок биде отповикан или прогласен за законски неприменлив, сите останати делови и понатаму ќе останат во сила.

2.Измени во условите и одредбите

Во случај општите, дополнителните или посебните услови, безбедносни регулативи, одредби или договори врз кои се базира овој Договор ќе бидат изменети од страна на Осигурителот во полза на Осигуреникот за време на периодот на полисата, овие промени ќе имаат непосредно дејство и на овој Договор.

Доколку во однос на промените треба да се наплати повисока премија истата ќе се наплаќа од датумот на стапување во сила на соодветните промени во случај Осигуреникот да сака да ги задржи придобивките од подобрувањата.

3. Начин на известување на Осигуреникот во однос на осигурување на имот од опасност од пожар или прекин на работа како последица на пожар

Во случај полисите за осигурување на имот од пожар и прекин на работа да се издадени од истиот Осигурител, известувања за состојбата на ризиците при склучување на Договорот или за промени во состојбата на ризиците по неговото склучување се однесуваат на двете осигурувања.

4. Начин на известување при зголемување на ризиците (одредба за грешки и пропусти)

Осигуреникот ќе го обврзе својот персонал за надзор постојано да ја следи состојбата на ризиците во осигурените простории и навремено ќе го пријавува зголемувањето на опасноста. Ова исто така се применува и за растот на ризиците кои се резултат на промена на постојните или усвојување на нови гранки на деловната активност.

Во случај Осигуреникот намерно или со крајна небрежност да не ја исполнува горенаведената обврска Осигурителот е целосно ослободен од обврската да ја надомести штета во согласност со законските регулативи.

Со цел ретроактивно да се откријат случајно непријавени или до сега непознати покачувања на ризиците, Осигуреникот годишно ќе го утврдува и контролира осигурениот ризик.

Известувањето за зголемување на опасноста се смета за навремено доколку се изврши веднаш по проценетиот, утврдениот ризик.

Правните последици опишани во параграф 2 нема да се применуваат до горе наведеното време.

5. Претставници

Врз основа на законската форма на компанијата, следниве лица се сметаат за претставници или одговорни за деловното работење на управителни позиции како и лица кои се на управителна позиција одговорни за деловните активности во смисла на законот за работни односи:

Корпорација / јавна компанија: Членови на одборот и соодветни претставници

Доо: Генерален директор

Ограничено партнерство: Генерални директори

Општо / обично партнерство Партнери

Трговец поединец: Сопственик

Други облици на фирми: Соодветни друштва (нови регистрирани

согласно домашното законодавство или

Подружници/Претставништва)

6. Привремени отстапувања од безбедносните регулативи

Во случај истите да се резултат на ригорозни технички околности и имплементирани со највисок степен на внимание, привремените отстапувања од безбедносните и интерните регулативи на компанијата во текот на работите за (ре)конструкција и поправки на осигурениот имот нема да се сметаат како прекршување на обврската на Осигуреникот да одговори на безбедносните регулативи и истовремено не се смета за прекршување на обврската на Осигуреникот да го извести осигурителот за зголемувањето на опасноста.

Отстапувања кои што траат подолго од 4 месеци сепак на се сметаат за привремени.

Ова не се однесува на работи поврзани со пожар, без оглед дали таквата работа е спроведува од страна на интерен персонал или од друга компанија.

За време на активности во однос на пожар, без оглед дали таквата работа е спроведена од страна на интерен персонал или од друга компанија, утврдените регулативи ќе се почитуваат во сите околности. Осигуреникот ја презема целокупната одговорност за почитување на регулативите.

Ова не се однесува на договори поврзани со постоечките системи за гасење пожар и аларми за пожар. Одговорноста на Осигуреникот целосно се применува и во овој случај.

Доколку безбедносните регулативи се прекршат од страна на извршител вработен кај осигуреникот, без знаење и против намерите на Осигуреникот, овој прекршок нема да се смета за небрежност, но Осигурителот го задржува правото на суброгација до висина на исплатениот надомест во врска со тоа.

ДЕЛ 4.

Кршење на машини – оштетување на осигурен имот

Сите регулативи, обврски и исклучоци во однос на следниве ризици ќе важат во согласност со Дел 1 и Дел 2.

1.ОСИГУРЕН ИМОТ

Имотот наведен во полисата ќе биде покриен се додека предметите се наоѓаат на осигурениот простор на Осигуреникот, предметите треба да се

- инсталирани и подготвени за употреба или
- да служат за чистење, ремонт, ревизија, поправка, или транспорт на друго место или во случај на покриена штета се исклучени од употреба, демонтирани, повторно инсталирани или преместени.

Одреден предмет ќе се смета за подготвен за употреба само по крајното извршено тестирање (доказ за оперативност) истиот да биде подготвен за нормално функционирање во согласност со инструкциите на производителот и – во случај да е планирано – да е извршено формално примопредавање.

Функционирањето на маслото за ладење, изолација или пренос на електрична енергија ќе биде покриено во врска со покриената опасност за осигурената машина (ствар) само во случај да е дополнително договорено.

Покритие за масло во трансформатори и опрема за регулирање и мерење ќе се смета за договорено во смислата дефинирана погоре.

Темелите и сидовите ќе бидат покриени само во случај истото да е посебно договорено.

Исклучоци - Неосигурен имот

Алатки од секаков вид како на пример бушилици, алатки за кршење, плочи за печатење, калапи, матрици, филмови, мрежи, фолии, ножеви, моделирани ролни, сечива за пили, алати за сечење, сита, филтри, камени алатки, бои и слично како гранули, тресет и камени за мелење, лежишта и тегови за ковачки чекани;

Предмети подложни на амортизација како што се гуми за возила, делови од камиони, тркала и траги од камиони, четки, ремени, синцири, ленти, црева, јажиња, подвижни ленти, панели од гума, текстил и пластика, обложувања со валци, огноотпорна глина, изолации и слично;

Средства за производство од секаков вид како што се горива, хемикалии, филтер материјали, катализатори, материјали за чистење, лубриканти, лубрикантно масло, материјали за ладење и слично (Видете став 1.2 погоре);

Надворешни медиуми за податоци (дискови, ленти, снимени евиденции, од сите видови, итн.) софтвер и други податоци.

Исклучок од покритието се сите штети настанати како директна или индиректна последица на сајбер(интернет) напади односно сите ризици од сајбер(интернет) основ не се предмет на осигурување

2. Осигурени ризици и опасности

Покриени се опасности од непредвидена и ненадејна природа или уништување на осигурен имот преку

- оперативни грешки, некомпетентност или небрежност;
- енергија од електрично коло за електричната опрема (на пример, покачување на јачината на колото, превисок напон, дефект во изолацијата, краток спој, заземјување, грешка при контакт, неуспешно мерење, уреди за регулирање и безбедност, електричен лак, преоптоварување);
- Опасностите по имотот ќе бидат покриени дури и доколку истовремено се случат феномени на светлина, жештина или експлозија;
- Опасност од превисок напон или преку спроведување како последица на удар на гром или атмосферско празнење; во случај ова да резултира со феномени на светлина, жештина или експлозија, покритието ќе се однесува само за засегнатата електрична опрема;
- со грешки во изградбата, пресметката, подготовката, материјалите и производството;
- прскање предизвикано од центрифугална сила;
- со недостиг на вода во парните бојлери и опрема;
- со имплозија или други ефекти на подпритисок;
- превисок притисок, со исклучок на експлозија;
- со дефект или несоодветно функционирање на уредите за климатизација, системите за ладење или греење како и на системите за мерење, регулирање, безбедност и контрола;
- мраз и директни влијанија на мраз;
- механички влијанија од надвор.

За разлика од Точките погоре изнесени, покритието ќе се однесува за:

- компонентни групи и компонентни делови за техника на полупроводници и
- нивните интерни медиуми за податоци (за кои неопходната замена при вообичаената употреба не е планирана од страна на производителот) за непредвидена и ненадејна штета или уништување;

Доколку е докажано дека ризик покриен со точките погоре изнесени влијаел на предметите од надвор. Во однос на ризиците прикажани во рамките на изнесеното, во случај на штетата да е видлива само визуелно и без било какви средства.

Исклучоци

На никој начин и во никој случај покритието нема да се однесува на опасности кои се или би можеле да бидат покриени со наведените општи и именувани ризици во Дел 1 ако соодветно се предизвикани со наследени пречки или дефекти, кои што постоеле во времето на склучување на договорот за осигурување и биле или морале да бидат познати на Осигуреникот или лицата кои што се на

управителни позиции одговорни за деловните активности (во понатамошниот текст „претставници“); со намерни дела или дела извршени со крајна небрежност или пропусти од страна на Осигуреникот и неговите претставници.

Со пуштање во работа по настаната штета и пред конечната реставрација и гаранција за соодветно работење;

Од системите за безбедност и контрола со нивната наменета функција;

Со напуштање или загуба на осигурениот имот;

Со гребење, обележување или правење на било какви промени на површината кои што се само оштетувања (на пример загуби предизвикани со гребење на бои и емајл);

Од транспортни возила предизвикани од удар, исфрлање од шини, колапс на сидови или плафони, колапс на мостови и пруги, лизгање или паѓање, колапс на јами или навлегување на вода или песок, дури и во случаите предизвикани од опасност именувана во рамките на точка непредвидени и ненадејни опасности.

Оваа полиса не покрива штети за кои што добавувач ќе биде одговорен по сила на закон или договор. Исклучок од покритието се сите штети настанати како директна или индиректна последица на сајбер(интернет) напади односно сите ризици од сајбер(интернет) основ не се предмет на осигурување

Во случај една од причините да постои во согласност со точките со прифатливи – признаени ризици и добавувачот ја оспорува својата одговорност, Осигурителот ќе го упати Осигуреникот да поведе судски спор, во случај одговорноста на Добавувачот да може да се потврди само со правни дејства, Осигуреникот ќе биде обврзан на барање и на трошок за постапка.

Во случај Осигуреникот да е производител, продавач или добавувач на осигурениот имот, осигурителот нема да ги надомести штетите за кои што во случај на набавка од трета страна, производителот, продавачот или добавувачот би биле одговорни.

Во случај ризикот да е покриен соодветно осигурената загуба е покриена со обврската на постоечкиот договор за одржување, договорот за одржување ќе превладува врз овој договор за осигурување во случај на штета.

3. Осигурена вредност

Имотот ќе биде осигурен согласно точката во Дел 1 – сума на осигурување

4. Надомест

Осигуреникот мора да го сноси износот од сопственото учество како што е наведено во рамките на полисата за секој предмет и за секоја штета.

Договореното сопствено учество ќе се одбие од износот за претрпената штета (исплата на надоместот на штетата на имотот плус претрпените дополнителни трошоци за минимализирање на загубата).

Лимит на надоместот на штета ќе биде еднакво на осигурената сума минус договореното сопствено учество.

Надоместот на штетата ќе се евалуира на следниот начин

Во случај на обнова на оштетениот осигурен имот со трошоците за поправката во времето на настанатата штета вклучувајќи ги трошоците за демонтирање, транспорт (вклучувајќи воздухопловен транспорт), како и царинските давачки, доколку постојат. Вредноста на старите делови кои што се уште постојат ќе се земе во предвид во однос на било каква исплата на надомест.

- Во случај на обнова на оштетениот осигурен имот и во тој случај надоместот на штета ќе вклучува уреди за осветлување, илуминација, греење или грејни елементи
- електрични катодни цевки
- ноздри на бренер
- во однос на мотори: глави на цилиндари, ракави за цилиндари, клипови, подлоги за клипови
- полнење на нафта и гас
- депрецијацијата на овие повторно употребени делови во вкупно инсталираните услови ќе биде земена предвид.

Во случај ова посебно да биде договорено само осигурителот ќе врши надомест на штета во случај на покривање на дополнителните трошоци за осигурениот имот (прекувремени часови, недели, празници како и ноќна работа) како и врз основа на првично настанатата штета за

- работи за ископување и градежни работи
- спасување
- движење и заштита
- воздухопловен транспорт
- отстранување на отпад
- отстранување на опасен отпад

Дополнителните трошоци кои произлегуваат од измените, подобрувањата или ремонтот во текот на поправката и понатаму ќе ги сноси Осигуреникот.

Во случај да се изврши дополнителна поправка, овие трошоци ќе ги сноси Осигуреникот (види и точка со пуштање во работа по настаната штета).

Во случај осигурениот имот да е целосно уништен или во случај трошоците за поправка (во согласност со точка Противпожарни трошоци) да се еквивалентни или ја надминуваат техничката реалната парична вредност на предметот непосредно пред настанувањето на штетата, максималниот надомест на штета ќе биде техничката реална парична вредност. Реалната парична вредност ќе биде заменската вредност намалена за износот соодветен со состојбата на предметот, особено неговата старост, евентуалната амортизација и/или било какви други причини. Вредноста на старите делови кои се уште постојат и/или ќе се земе во предвид преостанатата вредност на самиот предмет.

Во случај на индивидуални предмети што припаѓаат заедно (градежни компоненти како мотори, запчаници, пумпи) да се осигурени под една ставка и уништени се поединечни предмети, оваа загуба ќе се смета како овие целосно уништени предмети да биле осигурени под одделни ставки.

Во случај на исплата на надомест на штета за градежни компоненти за овие компоненти, исплатата ќе се изврши само во случај да не се достапни помали резервни делови. Во секој случај, лимитот за надоместот на штета ќе биде реалната парична вредност на градежните компоненти во целост.

Во случај на индивидуалните предмети кои припаѓаат заедно или градежни компоненти, депрецијацијата, доколку постои, во однос на преостанатите делови кои што припаѓаат заедно или компоненти кои не претрпеле никаква загуба или штета, нема да биде земена во предвид.

Загубите во однос на осигурените темели ќе се надоместат само во случај истите да се резултат на покриена штета на осигурениот имот;

ДЕЛ 5.

Кршење на машини – Прекин на работа

Сите регулативи, обврски и исклучоци во однос на следниве опасности ќе важат во согласност со Деловите 2, 3 и 4.

1.Предмет на осигурување, осигурен имот, територијално ограничување

Во случај деловната дејност на Осигуреникот да биде прекината или нарушена од штета на имотот од кршење на машини, во осигурените простории претрпена на осигурениот имот како што е утврдено во рамките на полисата и инсталирана подготвена за употреба, Осигурителот ќе ја надомести штетата што произлегува од прекиноот или нарушувањето.

Предмет ќе се смета за подготвен за употреба во случај по конечното тестирање (доказ за оперативност) истиот ќе биде подготвен за вообичаено функционирање во согласност со упатствата на производителот и – во случај тоа да е планирано – и да е извршено официјално примопредавање.

Во случај предметот да е инсталиран и подготвен за употреба, истиот ќе биде покриен и за времетраењето на чистење, ремонт, ревизија, поправка или транспорт на друго место, до оној степен до кој што овие активности се одвиваат во рамките на осигурениот простор дел од оваа полиса.

Функционирањето на маслото за ладење, изолација или пренос на електрична енергија ќе биде покриено во врска со покриената штета на осигурената машина (ствар) само доколку истото е претходно договорено.

Осигурување на масло во трансформатори и опрема за регулирање и мерење ќе се смета како веќе договорено во смисла на погоре наведеното.

Темелите и сидовите ќе се сметаат за покриени само во случај тоа да е посебно договорено.

2.Исклучоци - Неосигурен имот

Алати од секаков вид како на пример бушилици, алатки за кршење, плочи за печатење, калапи, матрици, филмови, мрежи, фолии, ножеви, моделирани ролни, сечива за пили, алати за сечење, сита, филтри, камени алатки, бои и слични предмети како и гранули, тресети и камења за мелење, лежишта и тегови за ковачки чекани;

Предмети подложни на амортизација како што се гуми за возила, делови од гасеници, тркала и гасеници за гасеничари, четки, ремени, синџири, ленти, црева, јажиња, подвижни ленти, обложување со гума, текстил и пластика, обложувања на валци, огноотпорна глина, изолации и слично;

Средства за производство од секаков вид како што се горива, хемикалии, материјали за филтрација, катализатори, материјали за чистење, лубриканти, масло за подмачкување, материјали за ладење и слично (Видете став 1.2 погоре);

Надворешни медиуми за податоци (дискови, ленти, медиуми за снимање, од сите видови, итн.) софтвер и други податоци.

Исклучок од покритието се сите штети настанати како директна или индиректна последица на сајбер(интернет) напади односно сите ризици од сајбер(интернет) основ не се предмет на осигурување

3.Кршење на машини (оштетување на осигурен имот)

Кршење на машини се непредвидени и ненадејно појавени штети или уништувања на осигурениот имот од опасностите утврдени во рамките на дел 4 точките за осигурени ризици и опасности.

ДЕЛ 6. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДЕЛ 4 И 5.

Во случај да се применливи и наведени во полисата ќе важат и условите од Дел 3.

1.Трошоци за спасување

Во согласност со одредбите во претходните точки во Дел 4 покриени се и трошоците за спасување.

Трошоците за спасување на имотот како што е утврдено во полисата се покриени до договорениот лимит врз основа на првично настанатата штета.

Трошоците за спасување се неопходни трошоци во случај на покриена опасност со цел да се стави оштетениот осигурен имот во правилна состојба за поправка.

Осигурената сума врз основа на првично настанатата штета ќе биде вкупниот годишен лимит.

2.Трошоци за ископини и градежни работи

Во продолжение на точка Трошоци за спасување во Дел Г договорено е дека трошоците за ископување и за градежни работи, кои што се неопходно направени во случај на покриена опасност во текот на поправката се покриени до договорениот лимит врз основа на првично настанатата штета.

Осигурената сума врз основа на првично настанатата штета ќе биде вкупниот годишен лимит.

3.Трошоци за калибрација

Како дополнување на трошоци за спасување во Дел Г договорено е дека неопходните трошоци за калибрирање кои се предизвикани при осигурена опасност ќе бидат надоместени со одбивање на заштедите, кои се настанати како резултат на одложување на наредниот датум за калибрирање.

4.Темели (додаток)

Во продолжение на трошоци за спасување во Дел Г договорено е дека темелите на имотот утврден во полисата исто така се покриени.

5.Трошоци за прекувремена работа

Во согласност со трошоци за спасување во Дел Г договорено е дека дополнителните трошоци за саатите за прекувремена работа, работа во недели, празници, како и ноќна смена, се неопходно направени трошоци во случај на осигурена опасност во текот на поправките ќе бидат покриени до договорениот лимит (договорените лимити).